

RAVAZD

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

1	TARTALOMJEGYZÉK.....	2
2	BEVEZETÉS, KÖSZÖNTŐ	3
3	A TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA	4
4	ÖRÖKSÉGÜNK.....	21
5	ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA.....	44
6	AJÁNLÁSOK	54
7	JÓ PÉLDÁK	66
8	JÓ PÉLDÁK	78

„Az építkezés minden polgárnak egyéni joga és magánügye volt, amelybe a városi hatóság nem is kívánt beleszólni, mert nem ismerte fel, mily mértékben érint az közérdeket.

A középkor felfogása szerint a közérdek a telekhatárnál véget ért, s hogy e határon belül hogyan építkeztek, azzal senki sem törődött.

Ennek ellenére a középkori városok utcaképeiben mégis rendet, harmóniát, mértéktartást, egymáshoz való igazodást és ízlést találunk, ami nem jogszabályokból, hanem a középkori polgár gondolkodásából, a közösséghez önként igazodó magatartásból és ösztönös szépérzékből, ízlésből fakadt.”

Borbíró Virgil, 1956

A kézikönyv ehhez kíván segítséget nyújtani. Segítség és iránymutatás ahhoz, hogy a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és egy kis útmutató segítségével feltárja az épített és települési környezet szépségét. Követendő példákat mutasson és ösztönzőleg hasson a lakosokra, beköltözőkre, arra inspirálva őket, hogy a településhez illő és léptékeben is illeszkedő épületeket hozzanak létre.

A kézikönyv célja, hogy bevezesse az olvasót az építészeti, természeti és táji értékek tárházába, hogy olyan épületet tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, egyben illeszkedik a település képéhez, azt ízléssel viszi tovább, érték ad a település, településkép számára.

A kézikönyvben foglalt ajánlások nem kötelező jellegűek. Nem céljuk az uniformizálás, sőt éppen ellenkezőleg. Céljuk az értékekre való figyelemfelhívás, az értékek megismertetése, a lehetőségek feltárása. A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni. Ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbbíródik.

Feketéné Varga Mária
polgármester

A TELEPÜLÉS RÖVID TÖRTÉNETE

A múlt századi régészeti kutatások tárták fel, hogy Ravazd környéke már a római korban is lakott volt, különösen is kiemelve a Győrből jövet Ravazd előtt jobbra benyúló ún. Packalló-völgyet, melyet forrásai miatt a rómaiak üdülőtelepként használtak.

A középkori Ravazd léte a 11. századtól adatható. A falu egyik felét 1093 előtt Szent László adományozta a pannonhalmi apátságnak (predium Ruozti). Később az apátság még több birtokrészhez jutott. 1137-ben II. Béla egy Ravazd és Tarján közt fekvő földet tartozékaival adta az apátságnak. Az 1237-39 körül készült Albeus-féle összeírás szerint a monostor a település kétharmadát birtokolta: ezen a részen összesen 32 háznép lakott.

1102-től kezdve a pápai oklevelek (1216, 1225) és Uros pannonhalmi apát oklevele (1226), majd az Albeus-féle összeírás egy Szent Villibaldról elnevezett egyházat említenek ezen a vidéken. A templom, melynek a későbbiekben is sok említése van, a községtől keletre, a Pándzsa patak keleti partján emelkedő dombon állt. A kiemelkedés mind a mai napig a Villibald-domb nevet viseli. A templom és a körülötte elterülő középkori temető régészeti maradványai ismertek. A templom a törökkorban romos állapotba került (1698-ban pusztult templomnak nevezik). A 18. század elején helyreállították, sőt új sekrestyét építettek hozzá. A 17-18. században jelentős búcsújáró hely volt, melyről számos forrásunk tájékoztat.

Meg kell itt említeni a templom közelében a domb lábánál eredő forrást (a mai Béla-kút), amelynek csodatévő erőt tulajdonítottak. Ez is az oka annak, hogy a templom környéke olyan kedvelt zarándokhellyé vált a barokk korban.

Az ősi település, mely valószínűleg Ravazd jelenlegi területén állt, Szent László király adományaként került a pannonhalmi bencés apátság birtokába a 11. század végén. Nem véletlen a falu IV. Béla királyhoz való kötődése sem. A monda szerint Béla a tatárok elől menekülve e helyen pihent meg, s ivott a már említett forrás vizéből. A monda valóságtartalmát ma már nehéz bizonyítani, az azonban biztos, hogy IV. Béla említést tesz a településről egy 1240 körül kelt oklevelében. A forrás fölé a 18. században emelték a ma is látható barokk építményt.

Az Albeus-féle összeírásban Ravazd mellett feltűnik egy másik falu is, amelyet Cséb ispán falujának neveznek. Cséb valószínűleg az apátság udvarispánja volt. Később ez a településrész Cséb-Ravazd néven bukkan fel a forrásokban (Chebrouazd). Cséb-Ravazdon a 13. század közepén tizenhárom jobbágya volt, akik szabadnak számítottak és a saját lovukon szolgáltak.

A 14. században egy másik településrész, Kis-Ravazd is felbukkan az írott forrásokban. Így tulajdonképpen három különálló falu helyezkedett el ezen a tájon: Nagy-Ravazd, Cséb-Ravazd és Kis-Ravazd.

Nagy-Ravazd a 14. században már teljes egészében a pannonhalmi apátság birtoka, Kis-Ravazd részben szintén monostori birtok, részben köznemesek tulajdona, Cséb-Ravazd pedig a

Csébravazdi (Nemes) család földesurasága alá tartozott. A középkor végére mindhárom település(rész) az apátság kezébe került.

A község az 1518-as összeírásban már csak Ravazd néven szerepel: az apátságnak itt 19 portáját jegyezték fel. Cséb-Ravazd és Kis-Ravazd a 15. század végén vagy a 16. században pusztásodik. Erre utal, hogy 1587-ben Cséb-Ravazd prédiáról olvasunk a megyei közgyűlési jegyzőkönyvekben. Az elnéptelenedett birtokok azután beleolvadtak (Nagy)Ravazd területébe.

A község a török időkben többször elpusztult és újjáépült. Első nagyobb pusztulása Győr elfoglalása után, 1595-ben következett be. 1619-ben Ravazdon már csak 4 portát írtak össze. A hódoltságához tartozó falu a 17. században háromfelé adózott. Török földesura 1627-ben 150 forintot, 60 pint vajat, 50 szekér fát, 40 mérő búzát és árpát követelt a lakosoktól. A megrázkódtatások ellenére a település valószínűleg végig lakott maradt. 1697-ben 169-en lakták a községet. 1720-ban 33 jobbágycsaládról írnak a források.

A 16. század elején a falu 20-30 portával bírt, ám a török időkben az apátsággal együtt elnéptelenedett. A 17. századtól kezdve a település újra megerősödött: 1698-ban 242, száz évvel később már 539 lakosa volt, akik a főapátságnak adóztak. A település északi és déli részén elterülő két tó az uraság birtoka volt, de a felső tavon a falusiaknak is volt malma.

A 18. század folyamán a templom mellett több remete is élt, akik a zarándokok szolgálatára álltak. Egy 1779-es térképen a Villibald-templom teljes épségében szerepel. Az épületet 1802-ben, mint használaton kívüli templomot említik, tehát a 19. század elején még állnia kellett. 1826-ban a falmaradványokat lebontották és az alapfalakat is kiszedték. A templom köveit az apátsági könyvtár építéséhez használták fel. A templom építéstörténete az itt folytatott ásások ellenére nehezen rekonstruálható, mivel tervszerű lebontása és a domb eróziója miatt az épületnek nagyon csekély része maradt meg. Az építéstechnika és a korábbi épületmaradványok hiánya a korai, Árpád-kori kelteztést valószínűsíti, amely egybecseng az írott források tudósításával.

Ravazdon a középkorban egy másik templom is állt, melynek a védőszentje a középkorban Szent Márton volt. Erre a templomra vonatkozóan az első hiteles tudósítás 1366-ból maradt ránk: ecclesie Sancti Martini de Rouazd. A forrásokban többször említett egyház egyik plébánosát név szerint is ismerjük:...dominum Dyonisium plebanum ecclesie Sancti Martini de Rouazd. Feltehető, hogy a Szent Márton templom volt a falu késő középkori plébániatemploma. Az 1698-as egyházlátogatási jegyzőkönyvben elpusztult, romladozó épületként írják le. A 18. század elején Sajghó Benedek pannonhalmi főapát helyreállíttatja, majd 1768-ban ismét felújításra szorul. 1786-ban, mint torony nélküli épületet említik a plébániatemplomot.

1802-ben már állt az új ma is látható templom, de ekkor még a régi egyház is létezett. Feltehető, hogy a Villibald-templommal egyidőben bontották le a funkcióját veszített, s valószínűleg ekkor már újból omladozó épületet. A középkori Szent Márton templom helyét ismerjük: az épület alapfalai a község belterületén, a Paphegy utca 16. sz. ház mögötti udvarban kerültek elő. A megfigyelések szerint a templomhajó hosszanti falai nyugat-keleti irányban, a domboldallal párhuzamosan helyezkedtek el. Ugyanitt faragott kövek: díszesen faragott töredék (oszlopfő?), valamint két bordadarab is került elő. A gótikus részletek alapján a templom a 14. századra keltezhető.

A Szent Márton templom elhelyezkedése és egyéb adatok alapján bizonyosra vehető, hogy a középkori Ravasd falu maradványai a mai község helyén keresendők. A késő középkori Nagy-Ravasd a történeti falumag helyén, a Fő utca, Paphegy utca, Alsó és Felsőtelek utcák környékén állhatott. Cséb-Ravasd feltehetően Nagy-Ravasd része volt, vagy pedig közvetlen közelében helyezkedett el. Kis-Ravasd az előző településrészekről némiképp távolabb, észak felé, az újkorban és még ma is Kisravasznak nevezett területen, az Országút utca északi szakasza környékén terülhetett el. Ravasd középkori fő településgóca tehát, akárcsak a későbbiekben a Pándzsa irányában nyitott, U alakú völgyben helyezkedhetett el.

1850-ben a lakosok száma 1213 fő, a 20. század elején a környező pusztákkal együtt pedig már több mint 1960 fő.

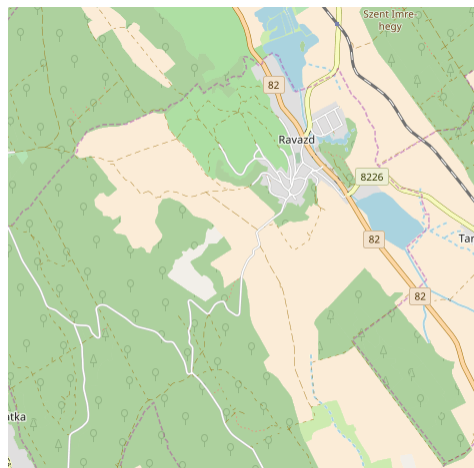
A két világháború Ravasdot is megviselte, a múlt század elejéhez viszonyított alacsony népességszám azonban elsősorban a puszták elnéptelenedésével, illetve önálló községként való elszakadásával magyarázható.

ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSKÉP, TELEPÜLÉSKARAKTER

A település a Kisalföldön, ezen belül a Pannonhalmi dombság Ravasd- Csanaki vonulatának keleti oldalán helyezkedik el. A községet átszeli a 82. sz. országos főút, amely a település fő közlekedési tengelye.

Emellett a 8225. sz. állami mellékút, Pannonhalmával biztosít közvetlen közúti kapcsolatot a 8226. sz. állami mellékút pedig Tarjánpuszta, Győrasszonyfa, Táp felé biztosítja a közúti kapcsolatokat.

A településen halad át a Győr-Veszprém közötti 11. sz. alacsony forgalmú vasútvonal.

A Pannonhalmi dombság (Sokoró) három vonulatát (Pannonhalmi-, Ravasd - Ménfőcsanak -, és Győrszemerei dombság) két nagyobb völgy osztja fel. A Bakony északi nyúlványai ezen a vidéken már lankás dombokká szelídülnek. A település a dombvidék középső vonulatának keleti részén található. Domborzata rendkívül változatos, hiszen a község határának nagy részét a nagy vízmosásokkal szabdalta 200-250 m magas Sokorói-dombság uralja. A település Pannonhalmi szomszédságában fekszik.

A települést övező táj és környezet meghatározó elemei a lankásabb, síkvidéki részeken a megművelt szántóföldek, a felduzzasztott Pándzsa-patakból keletkezett közjóléti tavak és horgásztavak, a közigazgatási területet behálózó számtalan vízfolyás, a vízfolyásokat kísérő liget

erdők, a domboldalakra felkúszó szőlőskertek területei, a vizeket kísérő kisebb-nagyobb kiterjedésű, gyepek és rétek területek, a domboldalakon szabályos sorokban ültetett gyümölcsösök végeláthatatlan területei és végezetül a hatalmas kiterjedésű erdőterületek.

TELEPÜLÉSSZERKEZET ÉS TERÜLETHASZNÁLAT

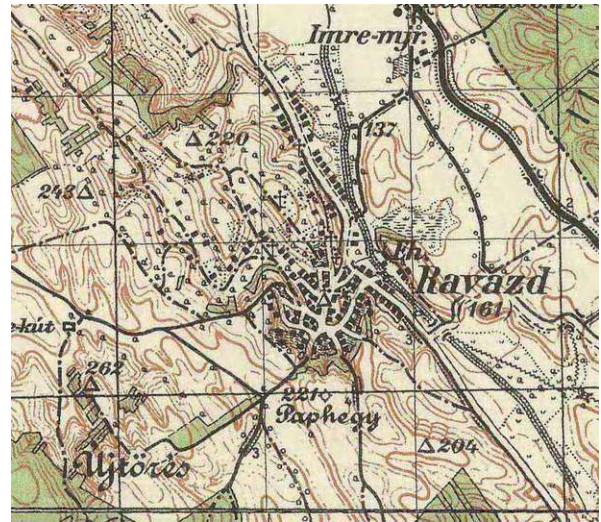
Ravazd környéke már a római korban is lakott volt, különösen is kiemelve a Győrből jövet Ravazd előtt jobbra benyúló ún. Packalló-völgyet, melyet forrásai miatt a rómaiak állítólag üdülőtelepként használtak. A középkori fő településmag a Pándzsa irányában nyitott, U alakú völgyben helyezkedett el. Ravazd három korábbi falu egyesüléséből jött létre 1137-ben.

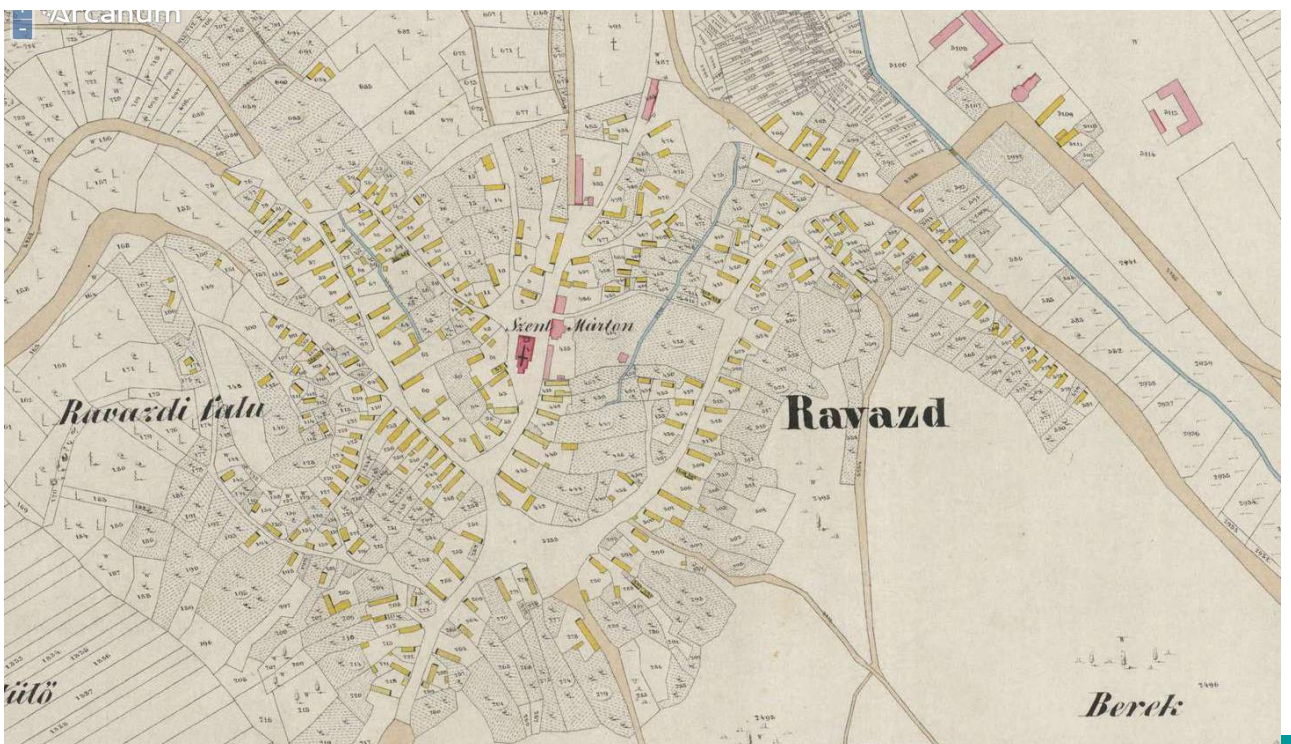
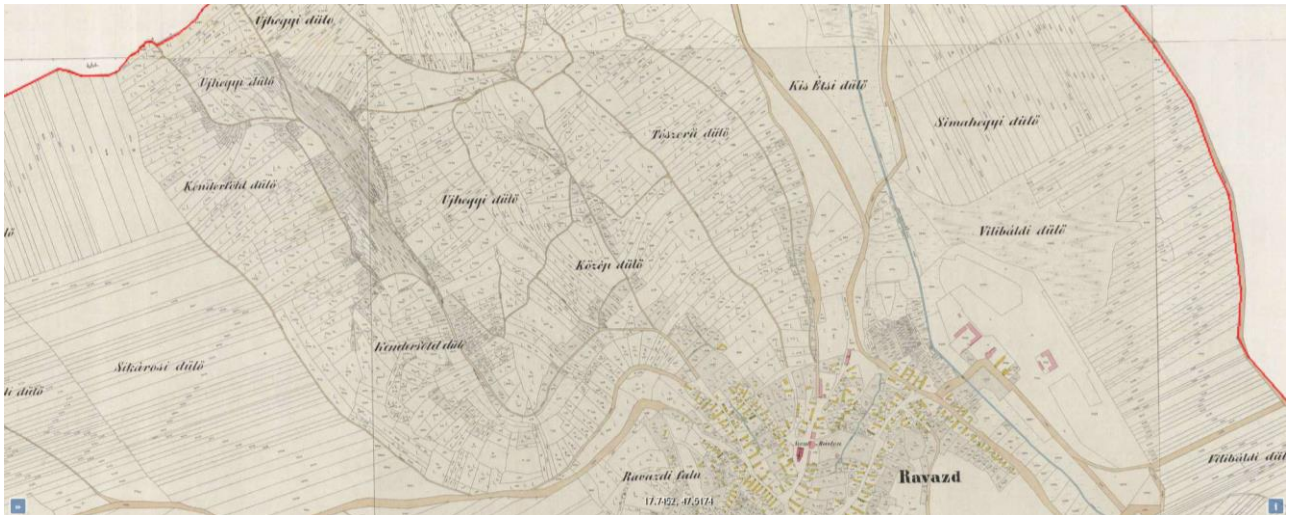
Amint azt a katonai térképeken jól láthatjuk a település régrégebbi utcái a mai Országút utcából kiágazó Fú utca és Alsótelek utca valamint a Paphegy utca és Öreghegy utca.

Ezen utcák beépülte után kezdődött meg a Felsőtelek utca és Fenyő utcák beépítése ill. a fő utcától délre eső szakaszon elkezdődött az Országút utca lakóházakkal való beépülése.

Következő ütemben északi irányban folytatódott a Országút utca folyamatos beépülése. A térképeken megjelennek és folyamatosan szaporodnak a szőlőhegy épületei is a pincék, présházak.

Ezen az 1856-os térképen aprólékos precizitással megrajzolva látható, beazonosítható minden lakóház és gazdasági épület, major épület, malom, a temető, a templom.... A szőlőhegyen jól kivehető minden présház és pince.

Történelmileg ismeretes, hogy a mai település három magból nőtt össze a Sokorói-dombság és a sík területek találkozásánál, a Győr térségéből a Bakony felé vezető út mentén. Régebben a lakók elsősorban a domborok között húzódó kis völgyekbe építették házaikat.

Ma jobbra a teknő alakú völgyben, valamint a lankásabb területekre építkeznek. A falu egyik része így teljesen újkori építésű település, a község ősi magja viszont a népi építkezés megkapóan szép emlékeit őrizte meg. A település határában a dombok lejtője rendkívül alkalmas volt minden korszakban emberi megtelepedésre és mezőgazdasági művelésre (a dombokon mindenféle gyümölcs és szőlő, a dombtetőn erdő).

TELEKSZERKEZET ÉS TELEKHASZNÁLAT, BEÉPÍTÉSI MÓD ÉS ÉPÜLETTÍPUSOK

A község területén a korai telekszerkezetet jellemzően az úthálózat, a völgyekben futó közlekedési nyomvonalak alakították. A történelmi településmagban a völgyekben futó utcákat kísérve nagyon változatos méretű és alakú telkek rendszere jött létre. A telekmélység és szélesség a telek elhelyezkedésétől, domborzati adottságoktól függően változik. A 140 méter és 25 méter mélységű telkek egyaránt megtalálhatók a területen. A telekszélességek 10-50 méter között változnak.

A XX. század folyamán bekövetkezett telekosztások révén, a szabályosan kialakított utcák mentén szabályos négyzetes alakú telkek keletkeztek. Itt a telkek szélessége 16 m és 20 m-között változik, a telkek mélysége 50-60 méter között mozog. Az Országút utca mentén (82-es főút) szintén szabályos telekosztású, de lényegesen mélyebb (helyenként 170-260 méter mélységű) telkeket alakítottak ki. A jellemző telekszélesség a területen 18-20 méter.

A község belterületén a lakóépületek és a lakótelkek gazdasági célú melléképületei is az oldalhatáron álló építési helyen belül helyezkednek el. A jellemző beépített oldalhatár az északi, északkeleti és északnyugati oldalhatár.

A meglévő épületek többségénél a párkánymagasság 3,5 m-4,5 m között van. A 80-as években épült lakóépületek ennél magasabb 5,5 - 6,0 m-es párkánymagassággal épültek. Ezen a magasabb épületek előfordulása a településen nagyon változatos, hiszen egy-egy utcában teljes utcaszakaszon jellemzően magasabb épületek épültek, más utcákban elszórtan találhatóak ezek a

földszint+emeletes vagy földszint+emelet+tetőteres épületek. Egyes kereskedelmi szolgáltató vendéglátó épületnél, közfunkciójú épületnél szintén megjelenik az 5-6m-es párkánymagasság is.

A történelmi mag telkeinek jellegzetes, az őstermelő életmódból és a telek gazdaságos, többcélú kihasználásából adódó elrendezése az oldalhatáron álló hosszúházak beépítés. A hagyományos lakóépület egytraktusos, háromszatú ház, utcára merőleges tetőgerinccel, amit többé-kevésbé zárt sorban követnek a gazdasági jellegű építmények.

A község újkori arculatát jelentősen átalakították az 1960-as és 70-es években épített „kockaházak”, a jellemzően négyzetalaprajzot közelítő, mintegy 100 m² alapterületű kéthelysoros típusú házak, sátozott tetővel. 1980-as években jelentek meg az emeletes lakóházak, az előbbi típusú házak bővítéseként.

Átalakult a Szőlőhegy épületállománya is, ahol nagyon sok házat hátvégiházzá (esetleg lakóházzá) alakítottak, építettek át az idők folyamán. Szerencsére a kertként, gyümölcsösként vagy még szőlőként használt területek aránya nagyon nagy, a felhagyott kertek aránya elenyésző a megművelt területekhez képest.

Az gazdasági területeken, majorokban és a kereskedelmi szolgáltató funkciójú telkeken a nagyobb tömegű és magasságú épületek többnyire szabadon álló építési helyen belül állnak. A kisebb tömegű tárolók, raktárak néhány helyen, oldalhatárra kerültek.

TELEPÜLÉSKÉP, UTCAKÉPEK

A fent leírásokból láthatjuk, hogy a települést alapvetően az organikus fejlődés jellemzi.

A település jelenlegi tengelyét a 82. sz. főút képezi. A terület utcaképe változatos, sőt nagyon vegyes, emblematikus utcaképet semelyik szakaszán nem mutat.

Helyenként még láthatunk az utcaképben egy-egy régi házat, de a házak nagytöbbsége átépült, újonnan épült. Az utcakép a homlokzatmagasságok, épülettípusok, homlokzatszélességek, tetőformák tekintetében is nagyon vegyes. Az út menti növényzet hiánya szembeötlő.

A Fő, Paphegy, Alsótelek, Felsőtelek, Fenyős, Őrhegy, Országút utcák alkotta történelmi központ a klasszikus elrendezés szerint a templom körül van. Jellemzően ide futnak be a völgyekből a kis utcácskák.

Ez a településrész azonban a fő közlekedési nyomvonalból kiesik. Itt található a posta épülete, az iskola, a tájház, innen nincs messze a polgármesteri hivatal épülete és egy nagyobb bolt sem.

A központ utcái igen keskenyek, helyenként erősen meredek, a házak előkert nélkül az utcán állnak. Az épületállomány jórészt átépült, de néhány utcában található még egy-egy szép régi épület vagy jó ízléssel megépített új lakóház.

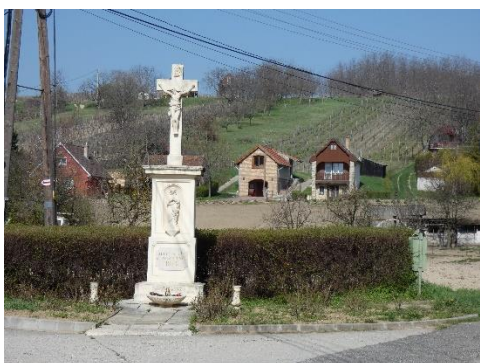

Egyaránt megtalálhatóak azonban területen a 60-as 70-es évek ill. 80-as 90-es évek és a legújabb korok épületei is.

Jellemző településképi elem történelmi magban az utcák találkozásánál kialakított általában háromszög alakú jellemzően parkosított közterület.

A templom előtti háromszög alakú teresedésben is egy attraktív zöldterületet találunk.

A szorosan vett történelmi magot elhagyva a szőlőhegy felé haladva egyre több új építésű házzal találkozunk. A közterületek tágasabbak, a beépítés lazább.

Számtalan épület és egyben a beépítettség helyenként felkúszik a domboldalakra.

A belterülethez szervesen kapcsolódó szőlők / volt zártkertek területén többféle funkció keveredik. A egyes utcák mentén már lakóházak állnak a volt présházak, pincék helyén.

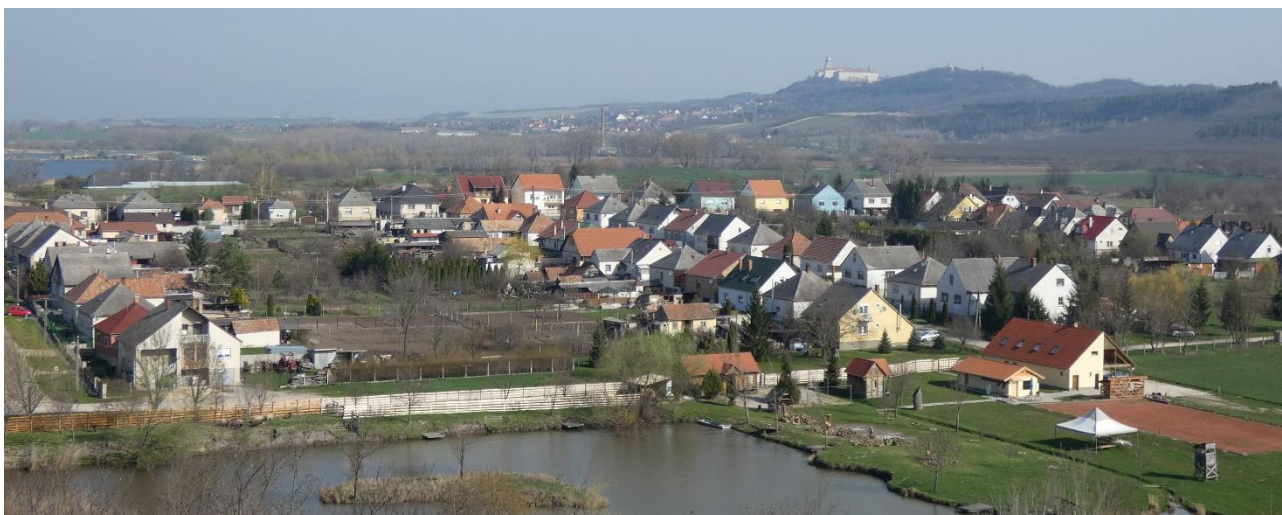
Sok helyen hétvégházakkal épült be a terület.

Fenn a domboldalakon azonban megmaradt a szőlő- és kertgazdálkodás, mint tevékenység és így számos helyen fennmaradtak présházak, pincék is, amelyek helyenként példa értékűen megújultak.

Településszerkezetileg elkülönülő településrész a Hunyadi-Lehel-Petőfi és Vörösmarty út által meghatározott tömb.

A terület épületállománya vegyes, meghatározó, egységes utcaképet nem mutat. A területen vegyesen állnak 80-as és 90-es évek magastetőjű jellegzetes háztípusai valamint jelen korunk szintén jellegzetes alacsony hajlásszögű háza.

A lakóházak, lakóterületek által kialakított településkép mellett emblemikus elemei a településképnek a Ravazdra délről bevezető 82-s út mentén található forrás környezetében kialakított közpark és az út menti tó partján álló rendezvényközpont területei.

Meghatározó településképi elemek továbbá Ravazdon az Erdei Iskola és Oktatóközpont, a mellette található lovarda, valamint az Erdésztó területén található épületállomány és a területek zöldfelületei. A területek épületállománya rendezett, magas építészeti színvonalú, igényes, környezetéhez illeszkedő anyaghasználatú és kialakítású. A zöldterületek, zöldfelületek kiemelkedően szépen parkosítottak, rendezettek.

A TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKEK, HELYI VÉDETT ÉRTÉKEK, TELEPÜLÉSKÉPI JELLEMZŐK, NÖVÉNYZET

Műemlék

Országos védelemben részesített műemlék a településen a római katolikus templom, (Fő utca hrsz.:238) és a Béla kút (Országút utca hrsz.:3007)

A templom környezete rendezett, szépen parkosított. A templom előtt hatalmas régi fák állnak, közöttük kőkereszt.

„Ravaszd egyik legősibb természeti emléke és kincse a Béla király kútja néven ismeretes forrás. Ez a környék messze múltat, távoli jövőket idéz fel. kutatások tárták fel, hogy ezen a vidéken nem jelentéktelen római települések voltak.”

„A legenda úgy tartja, hogy IV. Béla a tatárokkal vívott muhi csatából menekülve ezen a helyen oltotta szomját. Erre azonban történelmi bizonyíték nincs, de tény, hogy a vízről IV. Béla király 1240 körül kelt oklevele is említést tesz, 'szent forrásnak', 'Pannónia forrásnak' nevezve.”

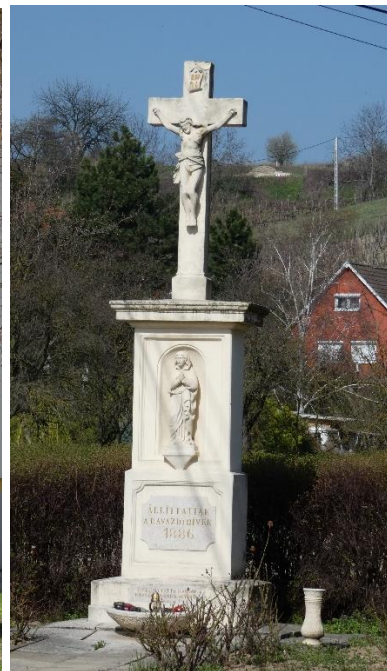
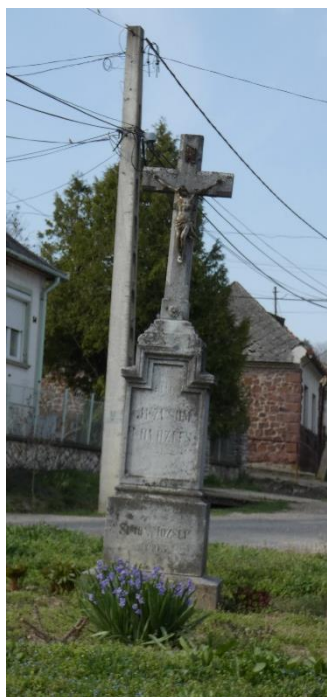
A kápolna falán a márványtábla szövege magyarul: Ez a Pánzsa forrása, amelyet egykor IV. Béla király megízlelt és kipróbált, a régisége miatt már pusztulásnak indult. Pannonia Szent Hegyének gondosságából most tisztább víz csörgedezik belőle.

Sólymos-Ravazd három temploma

A forrás környezete szépen rendezett, parkosított, gondozott terület. A forrás körül régi nagy fák állnak, alattuk pihenőhelyek, padok.

Szagrális és történelmi emlékek Ravazdon

Ravazd szagrális és történelmi emlékekben bővelkedő település. A település területén kül-és belterületen - általában közterületeken, rendezett, parkosított zöldfelületekkel övezve - egyaránt megtalálhatóak ezek az útszéli keresztek, szobrok, emlékművek, kopjafák.

Építészeti értékek

Az országos vagy helyi védelmet nem élvező, de a hagyományos beépítési formát őrző, történeti értékű lakó- és gazdasági épületek, tömör deszkázott kapuk, szép kerítések, amelyek elszórtan még fellelhetőek. Szerepük a település arculatában jelentős: egyrészt az épített örökséget kötik össze a természeti és mezőgazdasági tájjal, a közlekedés építményeivel, másrészt a hely történetével.

A leg archaikusabb formájú épületek az **utcára merőleges gerincű** oromfalas vagy kontyolt **nyeregtetős épületek**. Homlokzatukon - eredetileg - kettő álló téglalap alakú ablak. Alaprajztól függően Ravazdon tornácos vagy tornác nélküli épületek. A bejárat jellemzően az udvar felől nyílik. Az épületek mellé egyaránt társulhatnak tömör nagykapuk és áttört kerítések.

A második jellemző épületforma a **beforduló tömegű, polgáriasodó ház**, utcával párhuzamos eresszel és 3-5 (álló téglalap alakú) ablakkal az utca felé. Ezek az épületek korábbi, utcára merőleges tömegű házak bővítésével, vagy a városi polgári házak megjelenését utánózva terjedtek el. Általános esetben az ablakok körül gyakran jelenik meg – a ház építési idejének és stílusának függvényében – klasszicizáló, romantikus vagy leggyakrabban historizáló stílusú vakolatdíszítés. A homlokzatot sokszor tagolják pilaszterek vagy armírozás, illetve párkányok. Ravazdon az homlokzati díszítő elemek már nem jelennek meg ezeken a házakon. Bejárati ajtó soha nem nyílik az utcára.

Egy utcaképben a kétféle háztípus:

Amikor az építészeti örökségről beszélünk, nem szabad megfeledkeznünk a közelebbi múlt jellemző épülettípusairól sem.

Az '50-es '60-as években elterjedt sáttortetős **kockaházak** homlokzatukon a két darab, szimmetrikusan elhelyezett „hátomosztásos tűzépablakkal” szintén a településkép jellemző elemei a településen. Markáns, egységes utcaképet adó szerepük elvitathatatlan. Ezek a házak kivétel nélkül vakoltak, jellemzően magas lábazatúak cserép vagy műpala fedéssel. Napjainkra erőteljesen megindult ennek a háztípusnak a megújítása, felújítása ill. átépítése, energetikai korszerűsítése, ablakcseréje. A „kockaházak területén” az utcákban az áttört kerítés a jellemző.

Az **újabb korok épületei** közül a településen megtaláljuk a '70-es '80-as és '90-es évek jellegzetes „uniformizált” épületeit is. Ahol azon szerencsés helyzet áll fenn, hogy új utcanyitással társult az építési dömping, azokon a helyeken az előzőekben említettekhez hasonlóan kialakult egy-egy egységesebb utcakép, jellemző tendenciának azonban nem nevezhetjük.

A közös pont ezeken a területeken az oldalhatáron álló, előkertes beépítés és az áttört kerítés, valamint a vakolt homlokzat. Az újabb korok épületei továbbá jellemzően szélesebb telkeken, szélesebb utcai homlokzattal kialakított földszintes vagy emeletes ill. sokszor tetőteres épületek.

Legújabb korok épületei, mind építészeti stílusukban, mind kialakításukban (földszint, emelet, tetőtér), anyaghasználatukban erősen vegyes képet és ennek eredményeként vegyes utcaképet adnak. Különös tekintettel azokon a helyeken zavaró ezeknek a nagyon eltérő stílusú és formavilágú épületeknek a megjelenése, ahol meglévő utcákba, lebontott házak helyére vagy üres telkekre épülnek be az új házak.

Ravazdon az eltérő stílus ellenére az épületek anyaghasználata igényes, környezetük, kertjük ápolt, gondozott. Az épületek jellemzően vakolt homlokzattal és cserépfedéssel kerülnek kialakításra.

Jellemző vagy egységesebb településképet, egységes formavilágot csak ott találunk, ahol jobbra egy időben és egy stílusban épültek be az utcák.

Présházak, pincék

A Szőlőhegy hagyományosan jellemző archaikus épületei a domboldal útjaira merőleges nyeregtetős épületek (**présházak**), alacsony párkánymagassággal, nagy bejárati ajtóval a hordók ki-be hordása végett és jellemzően egyoldali kis ablakkal, szellőzőnyílással. A homlokzat jellemző színhasználata a fehér. Ilyen épület azonban már csak elvétve található a Szőlőhegyen.

Az épületállomány döntő többségben átépült.

A **pincék** jellegzetes archetípusa Ravazdon

Szép példa egy pice megújulására

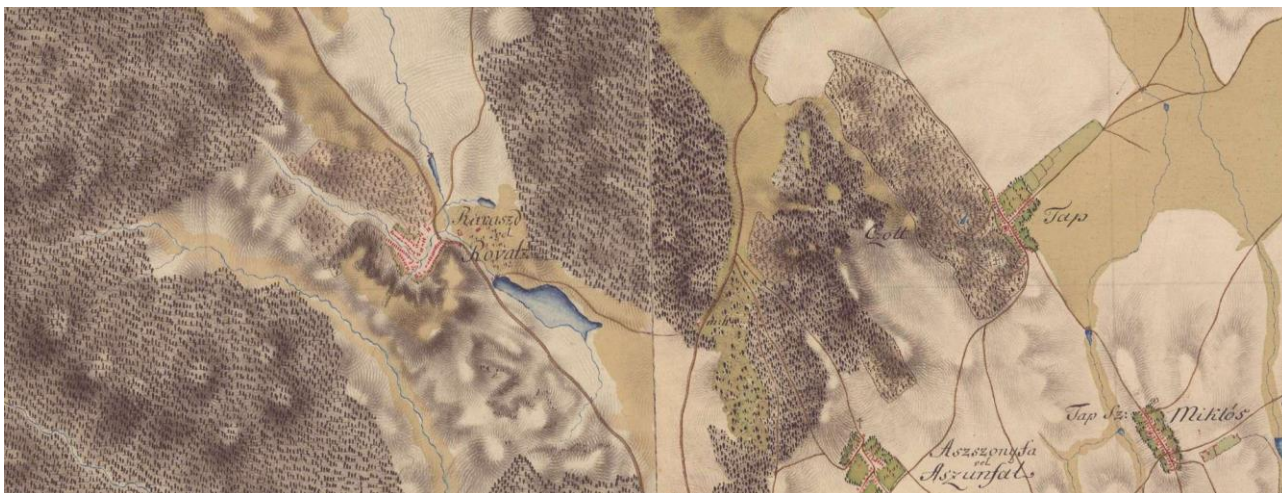

A TÁJHASZNÁLAT ALAKULÁSA

A tájtörténet, tájkarakter bemutatásához a katonai kataszteri térképeket vettük alapul, hiszen ezeken a történelmi térképeken jól nyomon követhető mind a településszerkezet kialakulás és fejlődése, mind a tájhasználat, tájszerkezet alakulása.

Ravaszd 1784-ben - Első Katonai Felmérés (1763-1787)

Külterületét ekkor még nagyrészt hatalmas erdőségek borítják. A táj változatos, sok kisebb vízfolyással, a vízfolyások mentén rétekek a magasabb részeken szántóterületekkel. A térképen jól megfigyelhetők a Pándzsa felduzzasztásával kialakult halastavak ill. a Pándzsán található malmok. A Szőlőhegy beültetett területei, már ezen a korai térképes ábrázoláson is ott vannak, de épületek még nem láthatók a szőlők között.

Ravazd 1830-ban
Második Katonai Felmérés (1806-1869)

Külterületen teret hódít szőlőművelés, a domboldalakra felkúszva, az előző ábrázoláshoz képest megnövekedett kiterjedésű szőlőskerteket láthatunk. A szőlők között megjelennek a pincék, prэшházak.

Külterületen az erdőterületek rovására a lankásabb domboldalakon és a sík területeken teret hódít a szántóföldi művelés. A tavak száma, kiterjedése szintén nő.

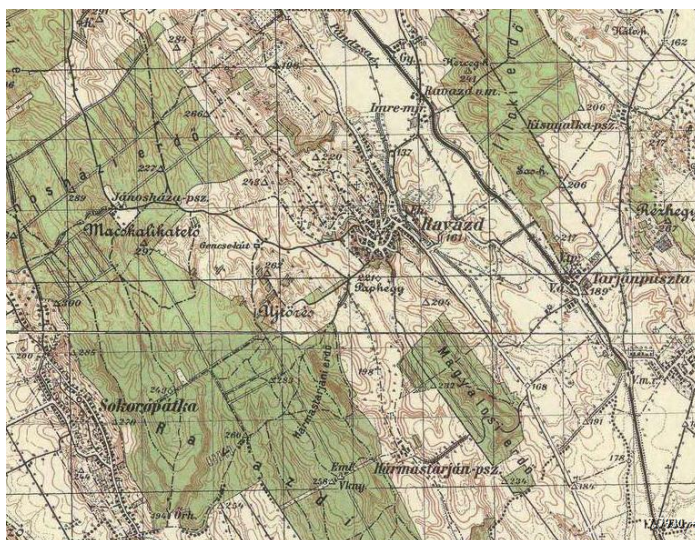
Ravazd 1880-ban
Harmadik Katonai Felmérés (1869-1887)

A külterület és a táj a művelési ágak sokasága és a sok vízfolyás miatt továbbra is nagyon változatos. A település környezetét behálózzák a szomszéd települések, lakott helyek és a mezőgazdasági területek, majorok ill. szőlők felé vezető utak. A mezőgazdasági utak mentén mindenhol fasorok állnak. Sokoró lankáin az erdőterületek aránya még mindig jelentős.

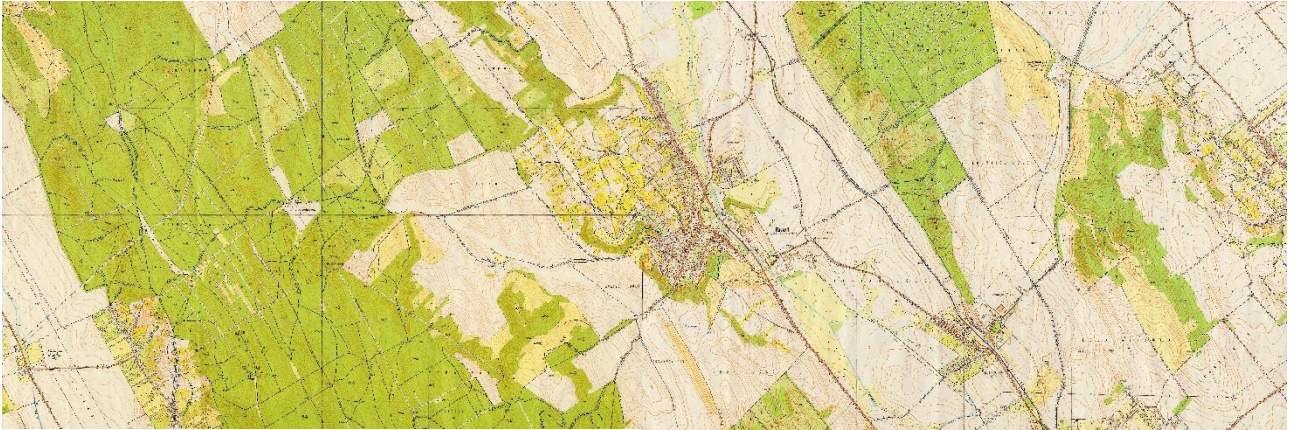

Ravazd 1941-ben
Magyarország Katonai Felmérése (1941)

Külterületen leginkább szembeűnő változás a tájban a filoxéra járvány után eltűnt szőlőültetvények hiánya, a lecsupaszodott, üres domboldalak látványa. Ezzel együtt a település határában tovább növekszik a szántóterületek aránya, a legelőket, valamint réteket még több helyen feltörik, megindul a nagytáblás szántóföldi művelés. A táj képe megváltozik. Eltűnik a mezőgazdasági utak nagyrésze. A közlekedési kapcsolatok ezzel letisztultabbá válnak. Jelentősebb elemként látható a térképen, hogy kiépül az észak-dél irányú (Győr-Veszprém) vasútvonal.

Ravazd 1980-körül - Magyarország Katonai Térképe (1980)

1980-ra az úthálózat letisztult, véglegesedett, megnövekedett a település lakóterülete, utcahálózata.

Az 1950-es évektől a szövetkezeti termelés következményeként megjelent a külterületeken a nagytáblás szántóföldi gazdálkodás. A külterületi mezőgazdasági utak nagyrésze eltűnt. A régi gyepekkel, rétekkel teli területet az ember erdőirtás, vízgazdálkodás, nagytáblás gazdálkodás révén jelentősen átalakította.

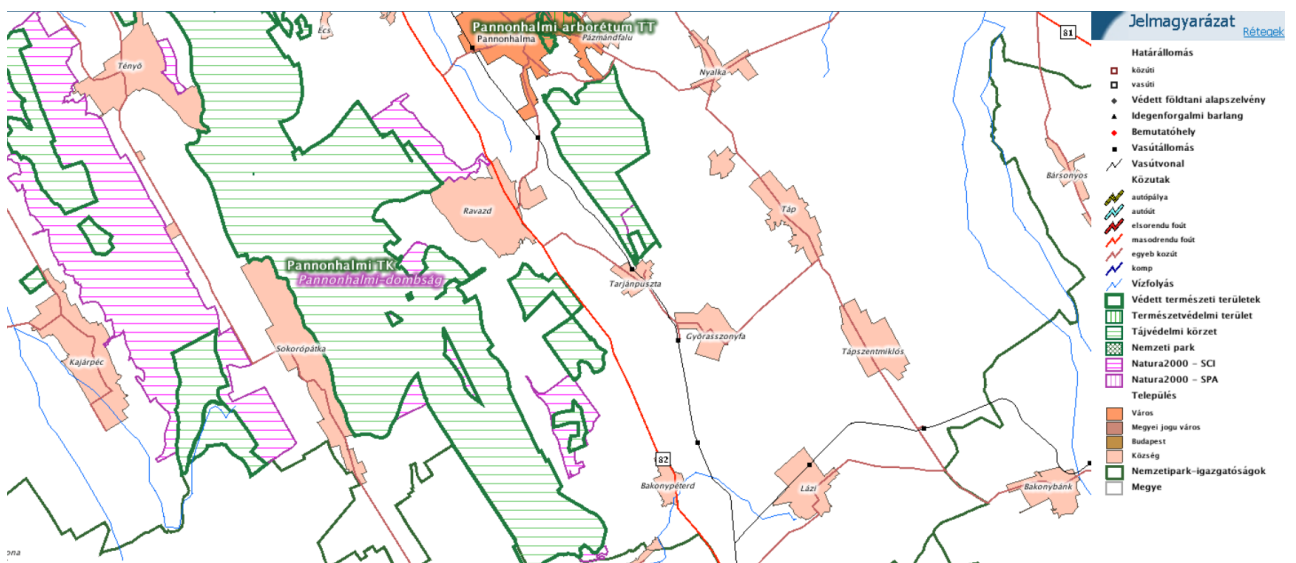
Aztán a rendszerváltozás, amint az ismeretes a külterületi tulajdonviszonyokban okozott forradalmi változást. Az addig állami tulajdonban, ill. TSZ- „tulajdonban” lévő termőföldek magántulajdonba kerültek. A tájhasználatot azonban ez a változás nem érintette. A külterület egyes határrészein a kárrendezés, részaránytulajdon kiadásával a birtokszerkezet megváltozott, de ez a földhasználatban és a művelési ágakban változást nem jelentett.

Napjainkra Ravazdon kiemelkedően nagy területeken telepítettek gyümölcsösöket. A külterület jelentős része szépem művelt, rendezett kultúrtájá vált.

A Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság által rendelkezésre bocsátott adatok alapján: Ravazd közigazgatási területét érinti a Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet országos jelentőségű védett természeti területe.

<http://geo.kvvm.hu/tir/viewer.htm>

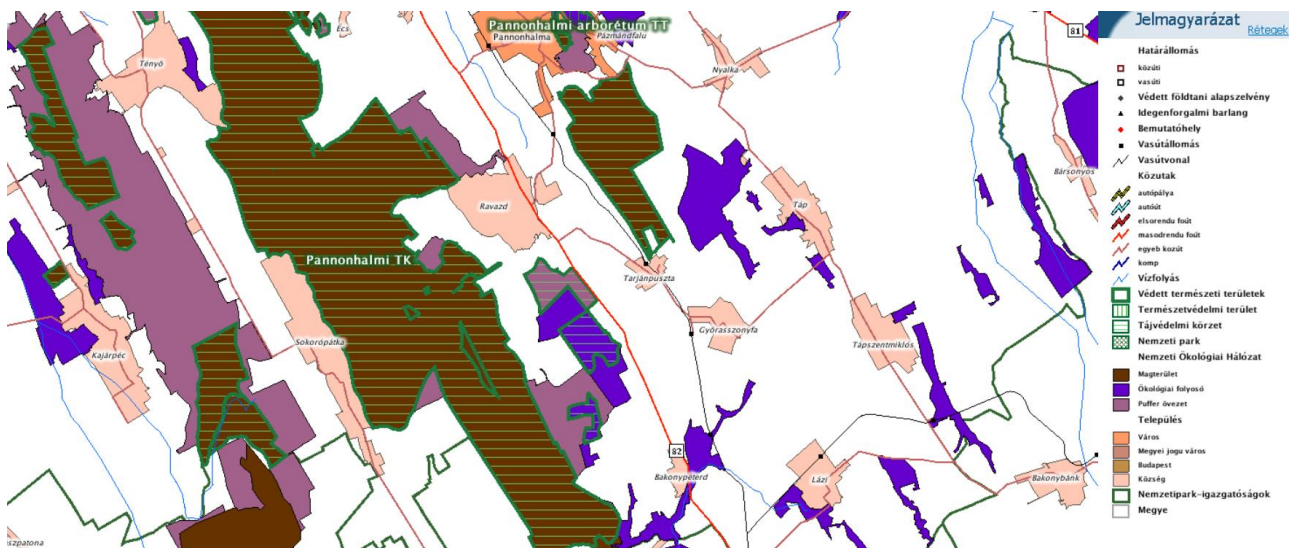
A Tvt. 15.§-a lapján természeti területnek minősül az erdő, gyepek, nádas, művelési ágú termőföld. Ezeket a területeket kiemelt figyelmet kell fordítani a tájkép, a természetes életközösségek (növénytakarások) és élőhelyek megővésére.

Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló Korm. rendelet értelmében a mocsár és a nádas természetközeli területnek minősülnek. Tervezett természeti területként szükséges kezelni az erdő, gyepek, nádas, művelési ágú termőföldet.

Ravaszd közigazgatási területe Érzékeny Természeti Terület ÉTT által nem érintett.

Ravaszd közigazgatási területét az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű Natura 2000-es területek közül a HUFH20008 Pannonhalmi-dombság elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület érinti.

Ravaszd közigazgatási területén az országos ökológiai hálózat övezetei közül a magterület, az ökológiai folyosó terület és a puffer terület egyaránt megtalálható.

<http://geo.kvvm.hu/tir/viewer.htm>

És végezetül Ravaszd területe érintett a „tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek” elnevezésű országos övezettel.

Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet és a Pannonhalmi-dombság

Ravaszd közigazgatási területét, amint azt említettük érinti a Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet országos jelentőségű védett természeti terület.

Ravaszd védett területei ezen a természetvédelmi területen belül a **Pannonhalmi dombság** részét képezik. A Pannonhalmi dombság Győrtől a Bakony felé, utóbbinak nyúlványaiként három egymással közel párhuzamos, ÉNY-DK irányú, egymástól mély eróziós völgyekkel elválasztott dombsor húzódik: Szemere, Csanak és Pannonhalma. Közülük a tájra a környezeténél 150 méterrel magasabb, szigetszerűen kiemelkedő Szent Márton-hegye avagy Pannonhalma nyomja rá legerősebben bélyegét, ormán a bencések főmonostorával. Erről kapta az egész dombság és maga a Tájvédelmi Körzet is a nevét.

A dombság a TK legnagyobb (2471 ha) összefüggő egysége, amely a Pannon-beltenger üledékeiből, agyagból és homokból, pliocén és pleisztocén középhegységi eredetű kavicsból áll, helyenként változó vastagságban települt lösszel takarva.

A táj vízben szegény, a kisebb erek sem nagy vízhozamúak és éghajlatilag a Kisalföldhöz áll közelebb, míg barna erdőtalajai és maradvány erdőfoltjai inkább a Bakonnyal rokonítják. Erről tanúskodnak a még meglévő cseres-kocsánytalan tölgyesek és a talán egykor volt tatárjuharos lösztölgyesek (*Aceri tatarici-Quercetum*), amelynek helyét ma már telepített akácok, erdei- és feketefenyves foltok - köztük az igen szép Écs fölötti erdei fenyves - foglalták el, szőlőskertekkel vegyesen.

A dombság erdős, főként cserestölgyes múltjáról a gazdag növényvilág árulkodik. Az innen ismert közel ezer virágos növényfaj közül sok védett. Ilyen a tavasz beköszöntésével mindenütt sárgálló tavaszi hérics, a szigetszerű foltokban előforduló törpe nőszirm és a lila kelyhű leánykőkörcsin, valamint a hófehérleplű erdei szellőrózsa, a nedves élőhelyeken nyíló kék csillagvirággal.

Már később nyílik a kőrislevelű ezerjófű, májusban pedig a kosborfélék közül a bíboros-, a tarka-, az agár- és a vitézkosbor, továbbá a fehér és a kardos madársisakok, a zöld békakonty, végezetül a még ritkább, s ezért fokozottan védett pókbangó. Már csaknem nyár van, amikor a cserestölgyesekben a tarka nőszirm virágozni kezd; ősszel, a gyertyános-tölgyesekben pedig az illatos virágú erdei ciklámen is megtalálható, hogy spontán-e vagy ültetve, ez nem tudható.

A gazdag és részletesebben fel nem sorolható flórát szerencsésen egészíti ki a védelemre szoruló állatvilág. Mindenekelőtt kiemelkedő jelentőségű a színes tollazatú **gyurgyalag**, amely a rovarvilágban gazdag mélyutak, horgok, löszfalak és szurdokok nevezetes madara. A ragadozómadarak közül legritkább a darázsölyv és a kabasólyom. A védett emlősök közül a leggyakoribb itt a vadmacska és a nyuszt.

Fontos megemlíteni továbbá, hogy Ravazd a **Pannontáj–Sokoró Natúrpark** területén fekszik.

A natúrpark területét a Kisalföldből szigetszerűen kiemelkedő, egymással párhuzamosan ÉNy-DK-i irányba húzódó három dombsor (Tényői, Csanaki és Pannonhalmi), az ezek közötti hosszanti völgyek (Gyórszentmártoni és Tényői), valamint a dombhátak Ny-i, É-i és K-i előterében elhelyezkedő síkvidéki jellegű területek, továbbá a domborok DK-i háttérét alkotó bakony-vidéki alacsony dombsági jellegű területek alkotják.

A natúrpark területe összességében két nagytájunk (Dunántúli-középhegység, Kisalföld), három középtájunk (Bakony-vidék, Komárom–Esztergomi-síkság, Marcal-medence) és hat kistájunk (Pannonhalmi-domság, Pápai-Bakonyalja, Sári-Bakonyalja, Igmánd–Kisbéri-medence, Pápa–Devecseri-sík, Csornai-sík) területét érinti. Központi „magja” a *Pannonhalmi-domság*.

A Pannonhalmi domság természetföldrajzi és éghajlati szempontból is átmenetet képez a Kisalföld síksági, illetve a Bakonyvidék középhegységi területei között, flórájának és faunájának a síksági és a hegyvidéki fajok egyaránt részét képezik. Ezen alapvető jellegzetességei a térséget természeti-táji szempontból országos viszonylatban is kiemelkedővé teszik.

A Sokoró–Pannontáj Natúrpark területének legjelentősebb, országos jelentőségű védett természeti területe az 1992-ben létrehozott Pannonhalmi tájvédelmi körzet. A natúrpark déli, bakonyi részét a Magas-bakonyi tájvédelmi körzet érinti.

A natúrpark legjelentősebb kulturális értéke természetesen a Pannonhalmi Bencés Főapátság, melyet közvetlen természeti környezetével együtt 1996-ban a Világörökség részévé nyilvánítottak.

Emellett azonban a térségben - közte Ravazdon - számos kisebb, helyi jelentőségű épített örökségi elem is található. A települések többségében található templomok mellett kiemelendők a kisebb volt szőlők területén található pincesorok, présházak, valamint belterületen a megmaradt régi parasztházak.

Egyedi tájértékek Ravazdon

Halastó

I. és II. világháborús emléktábla a templom falában

Tájház

Kőkereszt, Krisztus szobor

Kőkereszt Simon József püspök tiszteletére

Szent Forrás, IV. Béla király kút

Királyok emlékmű

Szent Vilebald templom romja

Fakereszt a Szt. Vilebald dombon

Sólymos Szilveszter Kilátó a Szt. Vilebald dombon

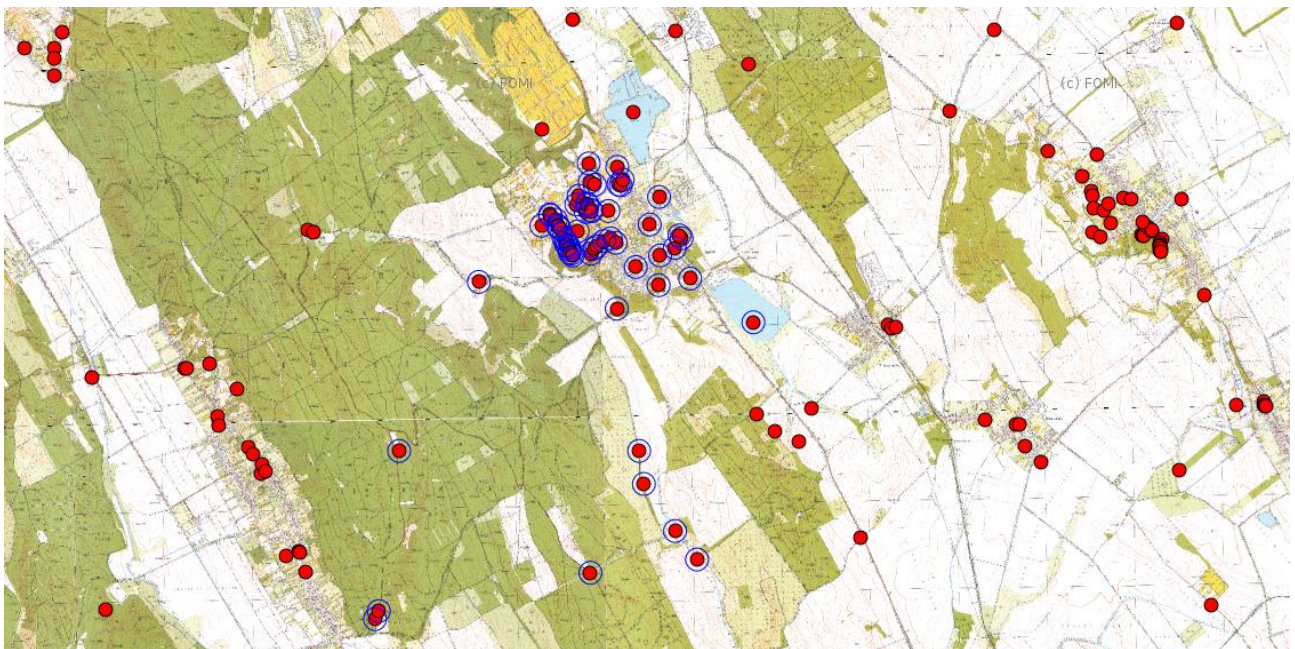
Számos szebbnél-szebb értékes pince és présház a Szőlőhegyen

Látkép a Kilátóból

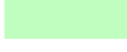

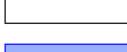

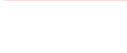
Látkép a Kilátóból

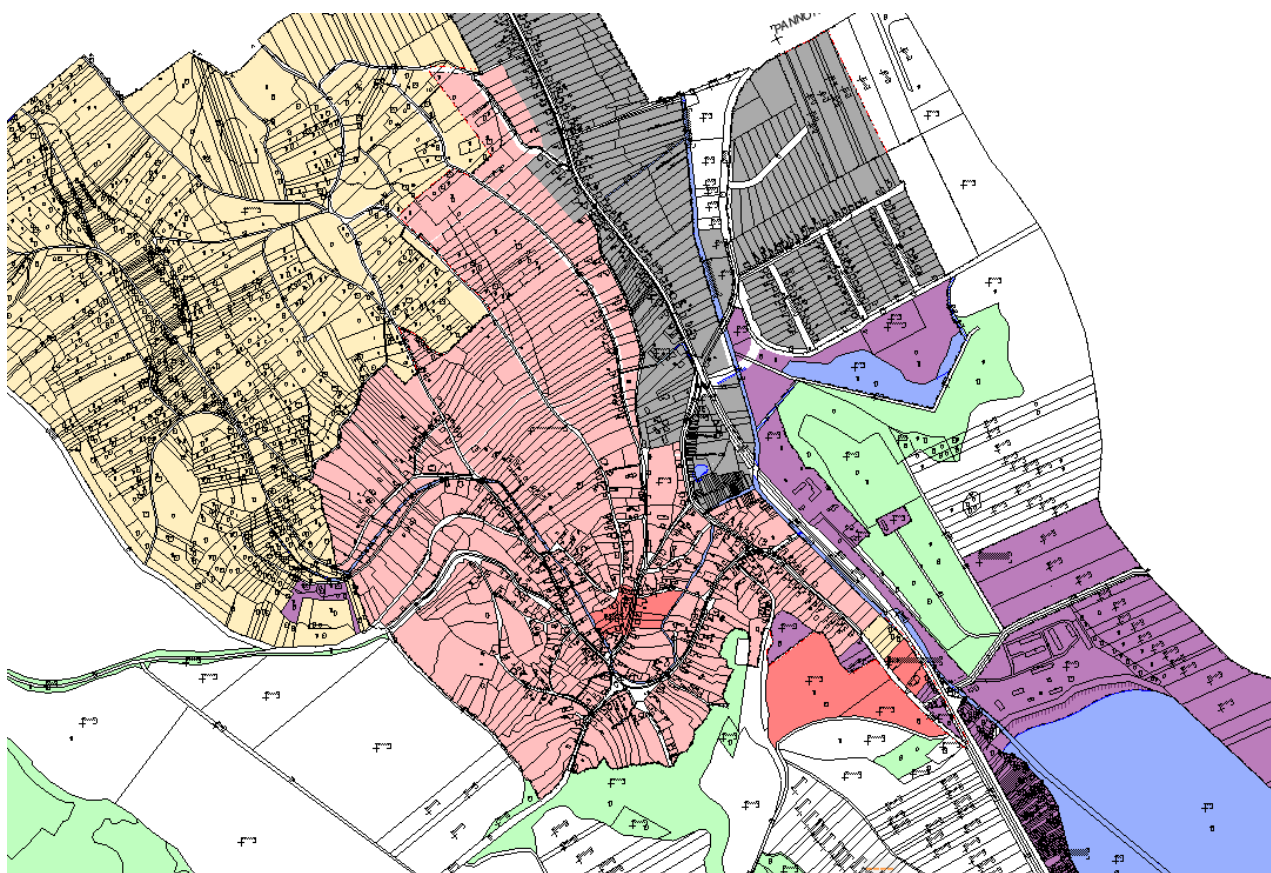
<http://tajertektar.hu/hu/>

5 ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA

Jelmagyarázat

- településképi szempontból meghatározó, jellemzően lakó funkciójú beépítésre szánt területek
- településképi szempontból meghatározó, jellemzően különleges és gazdasági funkciójú beépítésre szánt területek
- településképi szempontból meghatározó beépítésre nem szánt területek
- településképi szempontból meghatározó kertes területek
- egyéb, jellemzően lakó funkciójú beépítésre szánt területek
- egyéb beépítésre nem szánt területek
- nagy kiterjedésű vízfelületek
- műemléki környezet

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK

Ravaszd több száz évre visszatekintő történelmi településszerkezetében megmaradt a Fő, Paphegy, Alsótelek, Felsőtelek, Fenyős, Órhegy, Országút utcák vonalvezetése, az utcák mentén pedig a hagyományos telekszerkezet. A teljes település lakóterületén pedig megmaradt a hagyományos oldalhatáron álló beépítés.

A **történelmi magban** megmaradt néhány utcaképi, településképi vagy építészettörténeti szempontból értékes régi ház. A jövőben ezekben az utcákban kerülendő a hagyományos és kialakult épületmagasságoktól, párkánymagasságoktól kirívóan elütő, az utcák ritmusát megbontó épületek megjelenése. Fontos az épületarányok, nyílásosztások, hagyományos anyaghasználat, színvilág megőrzése. Megvédendő az utcák, lakóépületek ritmusa ezért kerülendő a telkek utcafonti összevonása.

Az utcákban megmaradt régi házak felújítása esetén törekedjünk eredeti tömegük, tetőhajlásszögük, anyaghasználatuk, és a régi épületek nívós, jellegzetes részletképzései: a tornácok, párkányok, homlokzatok, fa anyagú, hagyományos osztású ablakok, ajtók, nyíláskeretek, kerítések, kapuk megtartására.

Új építés esetén is törekedjünk a hagyományos anyagok és felületképzések (vakolat, kő, fa,) és világos színek (fehér, drapp, vajszerű, terrakotta stb.) használatára.

Az említett utcákban, jellemzően átépült ugyan az épületállomány de továbbra is megtartandó és védendő érték az utcahálózat, az utcák vonalvezetése, szélessége vagy adott esetben keskeny mivolta, a kialakult jellemzően háromszög alakú teresedések, útsatlakozások, az előkert nélküli beépítések jellege, a telekstruktúra, a beépítés módja és az utcákban kialakult épületek magassága, léptéke.

A Pándzsa-patak túloldalán található településrész mérnöki, sematikus telekosztásaival, utcahálózatával, szabályos négyzetes alakú, azonos méretű telkeivel ellentétben a történeti

településrészben egy organikus telek és utcahálózatot találunk, változatos alakú és nagyon eltérő méretű telkekkel, közterület-szélességekkel.

Az **Országút utca mentén** az épületek anyaghasználatukban, színhasználatukban, tetőformáikban, építészeti stílusaikban és minőségükben nagyon eltérő képet mutatnak.

Ezért lenne fontos a jövőben, hogy a meglévő épületek közé épülő új házak ill. átépített, átalakított házak hasonló tetőhajlásszöggel és hasonló tetőidommal épüljenek, mint környezetük. A túl magas, illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a település kialakult utcaképehez.

Ott, ahol már vegyesen állnak földszintes, tetőteres és földszint + emeletes épületek, fokozottan fontos a megfelelő magasság megválasztása illeszkedéssel!

A meglévő épületek közé épülő új családi házaknak hasonló magassággal kellene épülniük, mint környezetük.

Az új házak építésénél, felújításnál, átalakításnál a tetőhajlásszögét a szomszédok figyelembe vételével javasolt megállapítani. Azonos tetőformák alkalmazásakor egységes, nyugodt utcakép jön létre. Kerüljük a túlzottan tördelt, túltagolt tetőformájú kialakítást.

Ezek a területeken sem ajánlott a feltűnő és a rikító, kirívó színhasználat, a rikító színű fém-, és műanyag lemezfedések és burkolatok alkalmazása. Egy épületen belül az adott utcaképbe illeszkedő, de egymással harmonizáló színek használata javasolt. A házak egymással harmonizáljanak és ne rivalizáljanak.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ KERTES TERÜLETEK, A SZŐLŐHEGY

A Szőlőhegy területén többféle funkció keveredik. Több utca mentén mára lakóházak vagy hétvégiházak állnak a volt prэшázakkal, pincékkel vegyesen vagy azok helyén. Szerencsére a kertként, gyümölcsösként vagy még szőlőként használt területek aránya nagyon nagy a területen, különösen a belterülethez közelebb eső területeken. A felhagyott kertek aránya elenyésző a megművelt területekhez képest. Ezek a felhagyott területek, amelyek általában több telek összevonása után szántóföldi mezőgazdasági művelés alá kerültek jellemzően a belterulettől távolabb eső ingatlanok.

A területet változatos méretű telekrendszer jellemzi, oldalhatáron vagy szabadon álló, hétvégiház/pince/prэшház/lakóház beépítéssel.

A lankás domboldalokról és a fő közlekedési útvonalokról jó rálátás nyílik ezekre a területekre, így indokolt lehet szabályozottabb, a településrész karakterének jobban megfelelő beépítés, anyaghasználat, épületmagasság stb. előírása az épületek átalakítása, felújítása, új épület építése esetén.

A területen a jövőben fontos a terephez való alkalmazkodás, hogy minél kevesebb földmunkát végezzünk, és az épület legmagasabb pontja is maradjon a környező táj sziluettjén belül. Kívánatos, hogy a megépülő épületek a jövőben egyszerű tömeg- és tetőforma kialakításúak legyenek. Az épületek külső felületein tájba illő, hagyományos anyagok használatával (kő, tégl, világos (fehér, drapp, vajsínű stb.) vakolat, esetleg faburkolat, fa nyílászárókkal, hagyományos cserép, esetleg fémlemez vagy természetes palafedéssel épüljenek meg.

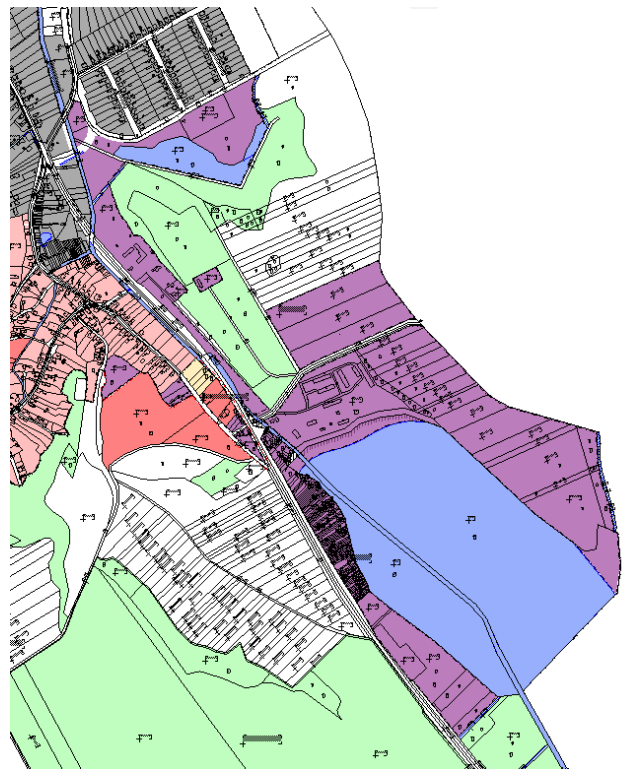

A területen az új épületek elhelyezése esetén is kiemelten fontos szempont a terephez való illeszkedés, lehetőleg egyszintes kialakítás, egyszerű tömegformálás, természetes, természetes anyagok és színek használata.

A kerítések tekintetében a területen nem javasolt tömör kerítés kialakítása sem utcáfronton sem a hátsó/oldalsó telekhatárokon.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ, JELLEMZŐEN KÜLÖNLEGES ÉS GAZDASÁGI FUNKCIÓJÚ BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK

A térképen lila színnel jelölt ipari gazdasági, kereskedelmi gazdasági jellegű területek, majorok továbbá különleges területek, rekreációs területek, sport és szabadidős stb. területek esetében az átalakulást, valamint új beépítésre szánt területek kialakulását, nagyobb sűrűségű, magasságú épületállomány megjelenését nem lehet és nem is kell megakadályozni, hiszen ez a lakosság megváltozott életmódjának, igényeinek ill. a település gazdasági fejlődésének természetes következménye.

A jövőre nézve cél, hogy fenti területek beépítéseinél a telkek mérete és a beépítés módja a funkcióhoz (üzemi, gazdasági, rekreációs stb) igazodjon. Az épületek aránya, részletei és anyaghasználata a funkciót tükrözze. Szerencsére Ravazdon nagyon szép példákat találunk erre.

Az épületek megjelenése a tájban vagy települési környezetben megfelelő építészeti formálás és rendezettség mellett elfogadható. A területeken lehetőség szerint kerülendő az erős színek használata.

Az épületek kialakításának fő szempontjai: a terephez, környezethez való illeszkedés, lehetőleg egyszintes kialakítás, egyszerű, letisztult tömegformálás, természetes, természetes, természetes anyagok és színek használata.

EGYÉB, JELLEMZŐEN LAKÓ FUNKCIÓJÚ BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK

Az újabb korokban kialakult utcákban, új beépítésű területeken a lakóterületek utcaképei épületállományukban, építészeti stílusaikban nagyon változatos képet mutatnak. A különböző korokban és stílusokban megépült nagyobb tetőhajlásszögű nyeregtetős vagy kontyolt épületeken át a legújabb korok mediterrán stílusú házáig, az egyszintes, kétszintes, pincelakásos, tetőteres épületekig bezáróan mindenféle épület megtalálható a területen. (Térképen szürke színnel jelölt területek)

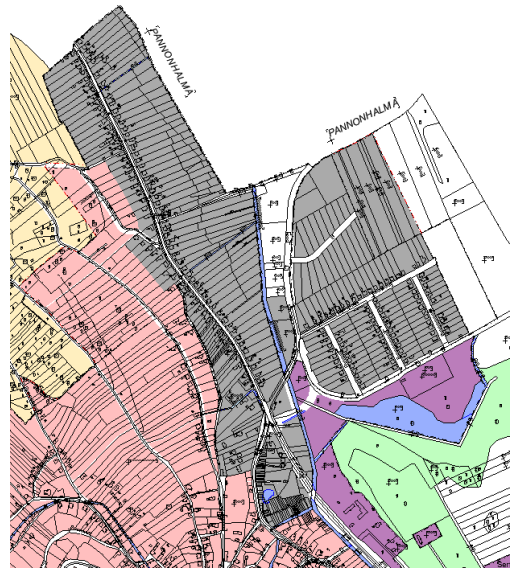
Ezek a területek is érvényes az a megállapítás, hogy az utcák, tömbök anyaghasználatukban, színhasználatukban, tetőformáikban, építészeti stílusaikban és minőségükben nagyon eltérő képet mutatnak.

Ezért lenne fontos a jövőben, hogy a meglévő épületek közé épülő új házak ill. átépített, átalakított házak hasonló tetőhajlásszöggel és hasonló tetőidommal épüljenek, mint környezetük. A túl magas, illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a település kialakult utcaképehez.

Azokon a területeken, ahol vegyesen állnak földszintes, tetőteres és földszint + emeletes épületek, fokozottan fontos a megfelelő magasság megválasztása illeszkedéssel!

A meglévő épületek közé épülő új családi házaknak hasonló magassággal kellene épülniük, mint környezetük.

Az új házak építésénél, felújításnál, átalakításnál a tetőhajlásszögét a szomszédok figyelembe vételével javasolt megállapítani. Azonos tetőformák alkalmazásakor egységes, nyugodt utcakép jön létre. Kerüljük a túlzottan tördelt, túltagolt tetőformájú kialakítást.

Ezek a területek sem ajánlott a feltűnő és a rikító, kirívó színhasználat, a rikító színű fém-, és műanyag lemezfedések és burkolatok alkalmazása. Egy épületen belül az adott utcaképbe illeszkedő, de egymással harmonizáló színek használata javasolt. A házak egymással harmonizáljanak és ne rivalizáljanak.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK ÉS EGYÉB BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

Ravazd közigazgatási területének jelentős része érintett természetvédelemmel, tájképvédelemmel ill. ökológiai hálózat övezeteivel. Ezek a területek jellemzően a Sokoró lankáin található rét/legelő területeket, az erdőterületeket és a vízfolyások menti területeket fedik le. (A térképen zöld színnel jelölt területek)

A jövőben ezek azok a területek, amelyeken nem lenne kívánatos nagyobb épületállomány, ill. tájképet romboló vezetékek, aótornyok stb. megjelenése.

A kialakult tájhasználat, a mezőgazdasági vagy gazdasági esetleg szabadidős tevékenységek, a Ravazdon oly jellemzővé vált gyümölcsösök művelése azonban szervesen kapcsolódnak a település életéhez, gazdaságához, annak működőképességéhez. Nem lehet tehát cél teljesen kizárni a külterületekről egy-egy laza, szellős beépítésű üdülő-, sport-szabadidős létesítményeket magukban foglaló területeket, a gazdasági tevékenységek épületeit, a mezőgazdasághoz, gyümölcsstermesztéshez kapcsolódó építményeket.

Ezért településképi szempontból nem meghatározó, egyéb beépítésre nem szánt területek körébe soroltuk azokat a területeket, amelyeken megengedhető nagyobb épületállomány, villamosvezeték, adótorny, napelempark stb. megjelenése. (térképen fehér színnel jelölt területek)

Fontos szempont azonban, hogy ezeken a területeken is a beépítettség mértéke, a beépítés módja a funkcióhoz (üzemi, gazdasági, rekreációs stb) igazodjon. Az épületek arányai, részletei és anyaghasználata a funkciót tükrözze.

Ravazdon erre is számos jó példa található.

Itt is igaz, hogy az épületek megjelenése a tájban vagy települési környezetben megfelelő építészeti formálás és rendezettség mellett elfogadható. Ezeken a területeken is lehetőség szerint kerülendő az erős színek használata.

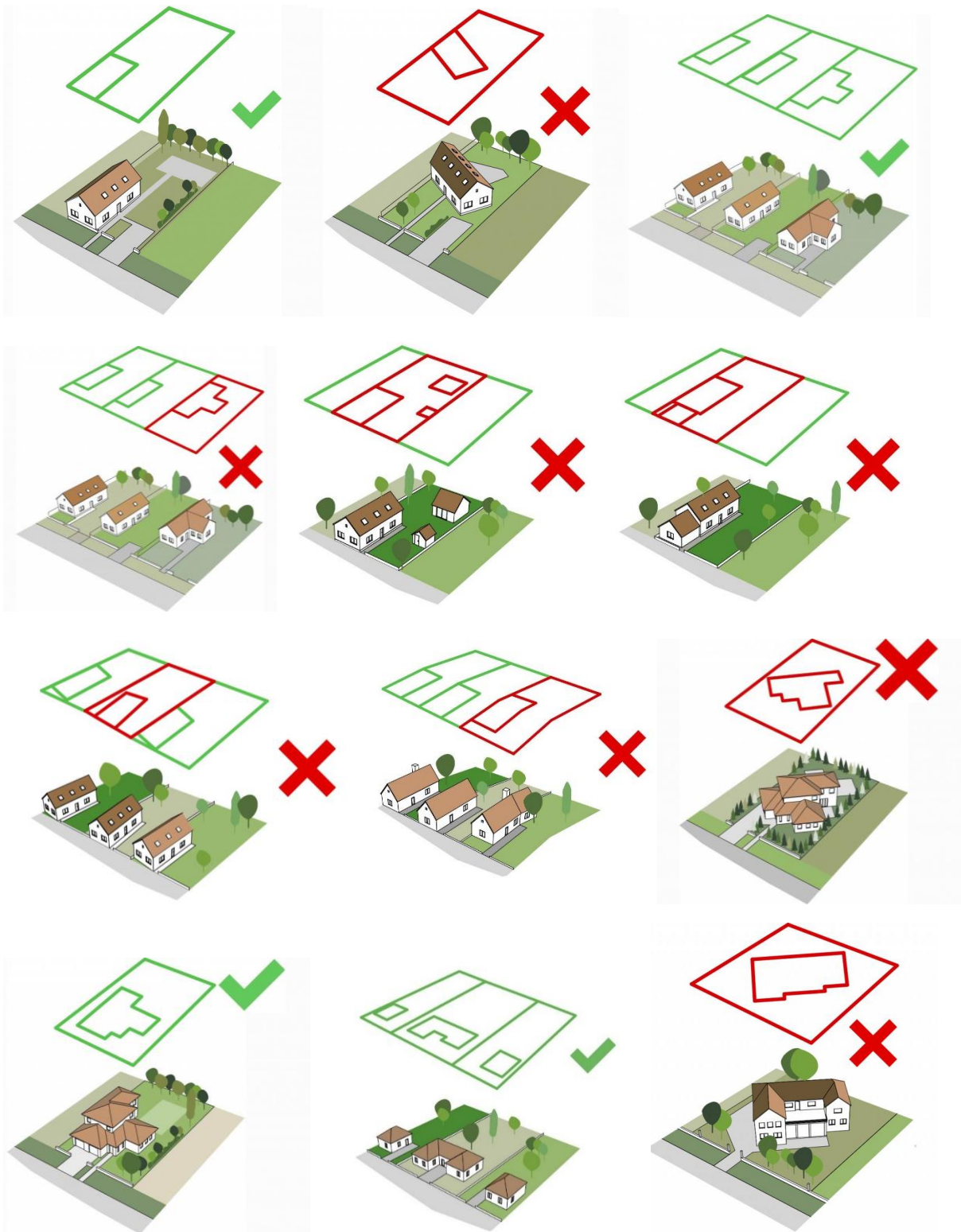

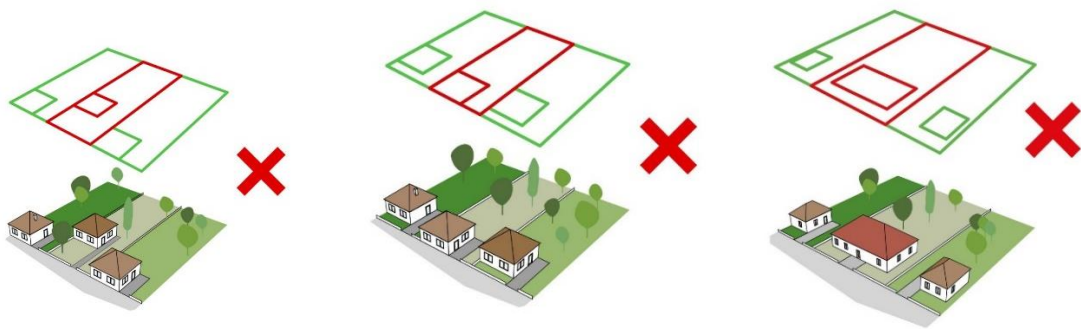
Az épületek kialakításának fő szempontjai: a terephez, környezethez való illeszkedés, lehetőleg egyszintes kialakítás, egyszerű, letisztult tömegformálás, természetes, természetes anyagok és színek használata.

A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK, ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

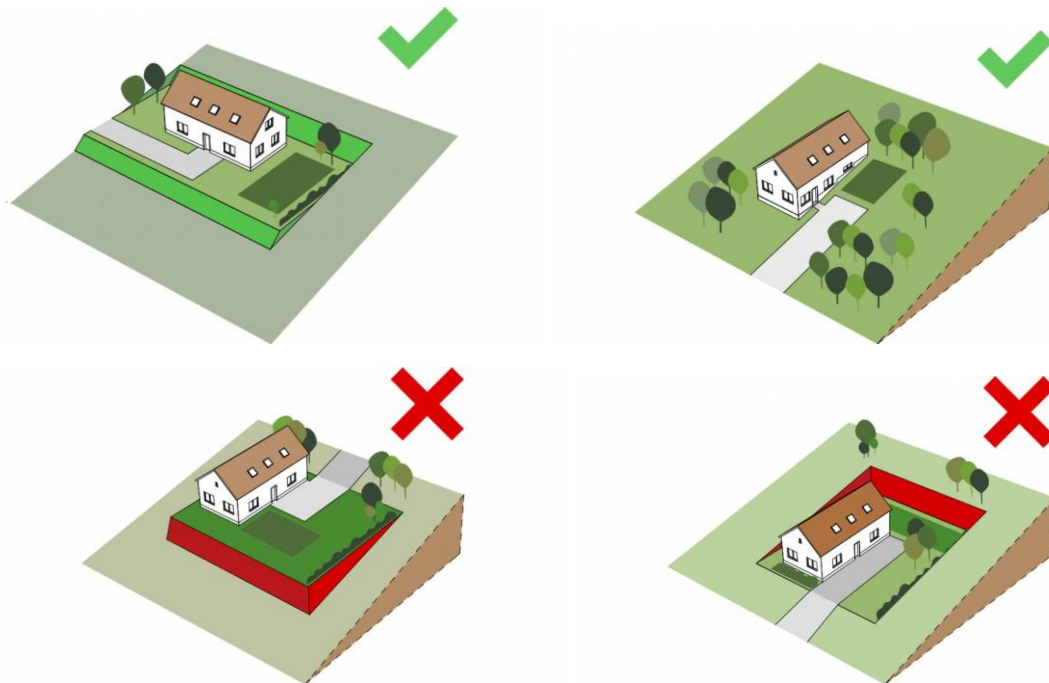
ÉPÜLETEK ELHELYEZÉSE, TELEPÍTÉS

A területen az épületek jellemzően oldalhatáron helyezkednek el. A területen nem kívánatos az utcák ritmusától és a kialakult telekszélességektől eltérő telekszélességek kialakítása, a hagyományos telekstruktúra megváltoztatása.

TEREPALAKÍTÁS

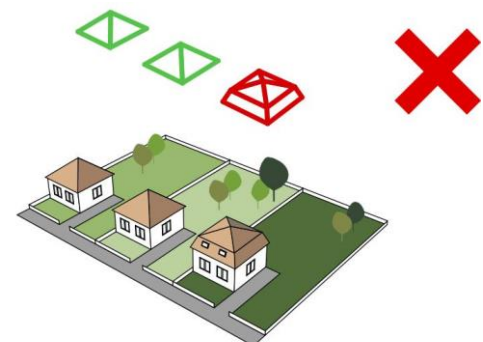
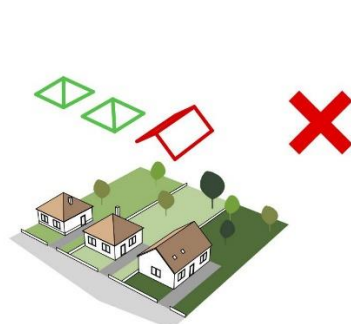
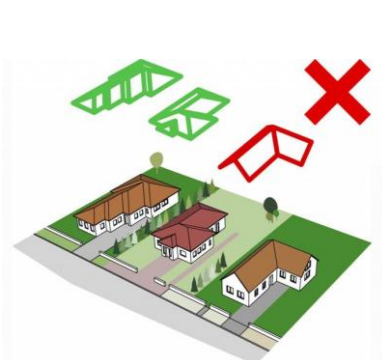
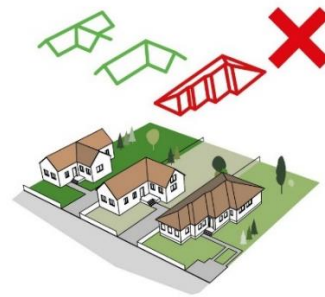
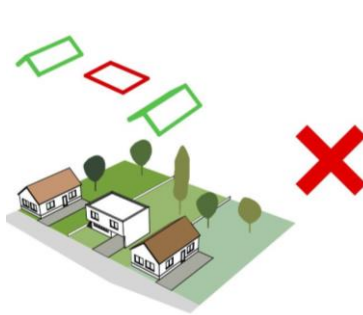
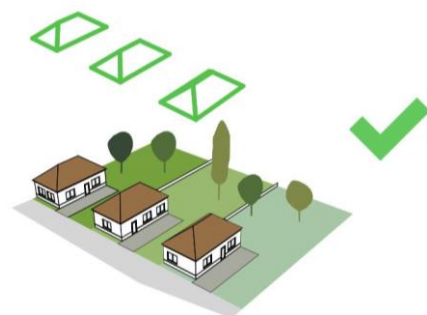
ÉPÜLETEK MAGASÁGA

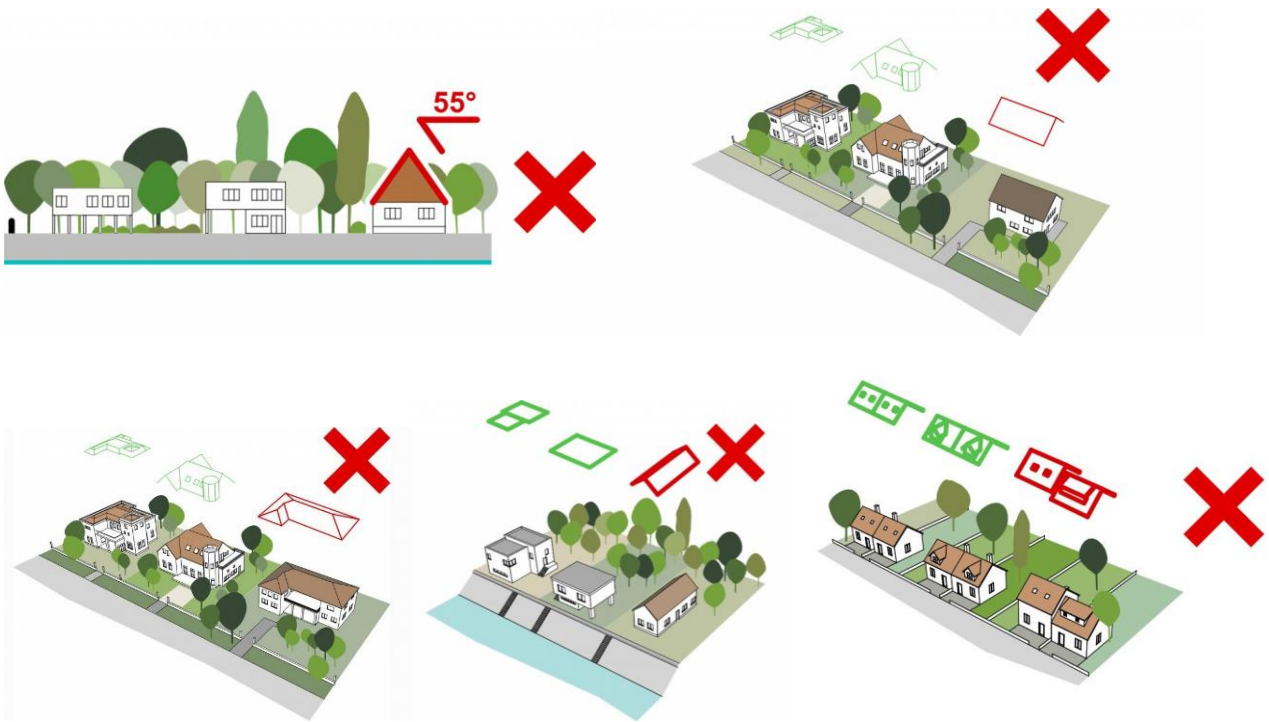

A területen jelenleg földszintes, földszint + tetőteres ill. kétszintes épületek egyaránt megtalálhatóak. Az újonnan építendő épületek esetében törekedni kell az egymással harmonizáló épületmagasság kialakítására. Többszintes tetőtér kialakítása nem megengedett.

TETŐK KIALAKÍTÁSA, TETŐFORMA

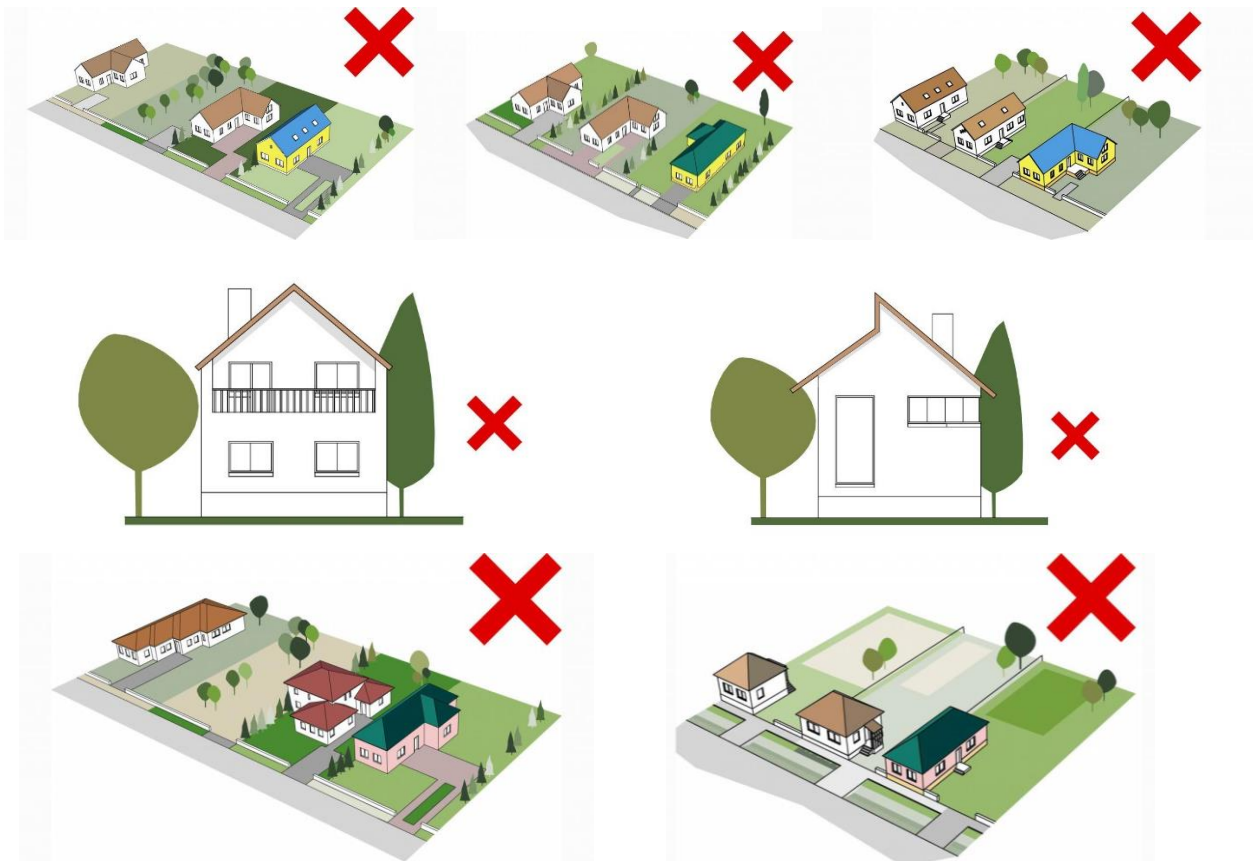

A településen elvárás a környezetben kialakult renchez történő alkalmazkodás a gerincirányok, oromfalak, a tetők formavilágának, tagolásának tekintetében.

Az épületeken az égetett agyagcserép vagy betoncserép fedés javasolt. Kerüendő a nem természetes színű tetőhéjazatok alkalmazása. A feltűnő, kirívó színhasználat (pl. zöld vagy kék tetőfedés) nem megengedhető.

HOMLOKZAT KIALAKÍTÁSA, ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEZÉS

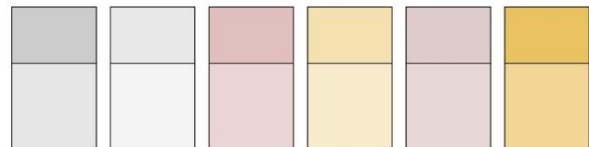

Az épületek homlokzatának, oromfalának, tűzfalának kialakításánál a területen hagyományos, illeszkedő architektúra alkalmazása javasolt. Kerülendő a homlokzat túlzott - kővel, fával vagy téglával történő - burkolása. A homlokzati felületek és nyílászárók színei esetében kerülni kell a túlzottan élénk vagy túlzottan sötét színek (lila, kék, piros...) használatát és a környezethez alkalmazkodó természetes pasztellszíneket kell előnyben részesíteni. Egy adott épületen nem ajánlott túl sok eltérő szín vagy 3-nál több árnyalat alkalmazása.

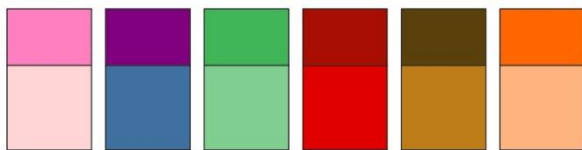
✓ Nyílászárókra javasolt színvariációk

✓ Homlokzatra javasolt színvariációk

✗ Nyílászárókra nem javasolt színvariációk

✗ Homlokzatra nem javasolt színvariációk

A példaként feltüntetett színekombinációk az árnyalatok jellegét illusztrálja, természetesen más színekkel is bővíthető!

Természetes anyag (kő-, tégl-, illetve faburkolat) homlokzati felületként történő alkalmazása esetén vakolt homlokzati felület(rész) színezése során általában csak két, egymással és a természetes anyaggal harmonizáló szín, vagy egy szín legfeljebb két árnyalata alkalmazható.

Új épület létesítése esetén a környező épületek anyaghasználatából célszerű kiindulni. Ez azonban nem zárja ki újabb, lehetőleg természetes anyagok, illetve kortárs anyagok (fa, rozsdamentes acél, üveg stb.) használatát sem, amennyiben azok erősítik az építészeti koncepciót, és harmonikusan illeszkednek a környezetbe.

A lábazatok esetében kerülendő a ragasztott, csempeszerű utánzatok alkalmazása. Előtérbe kell helyezni a hagyományos kő, téglá vagy vakolt lábazatokat.

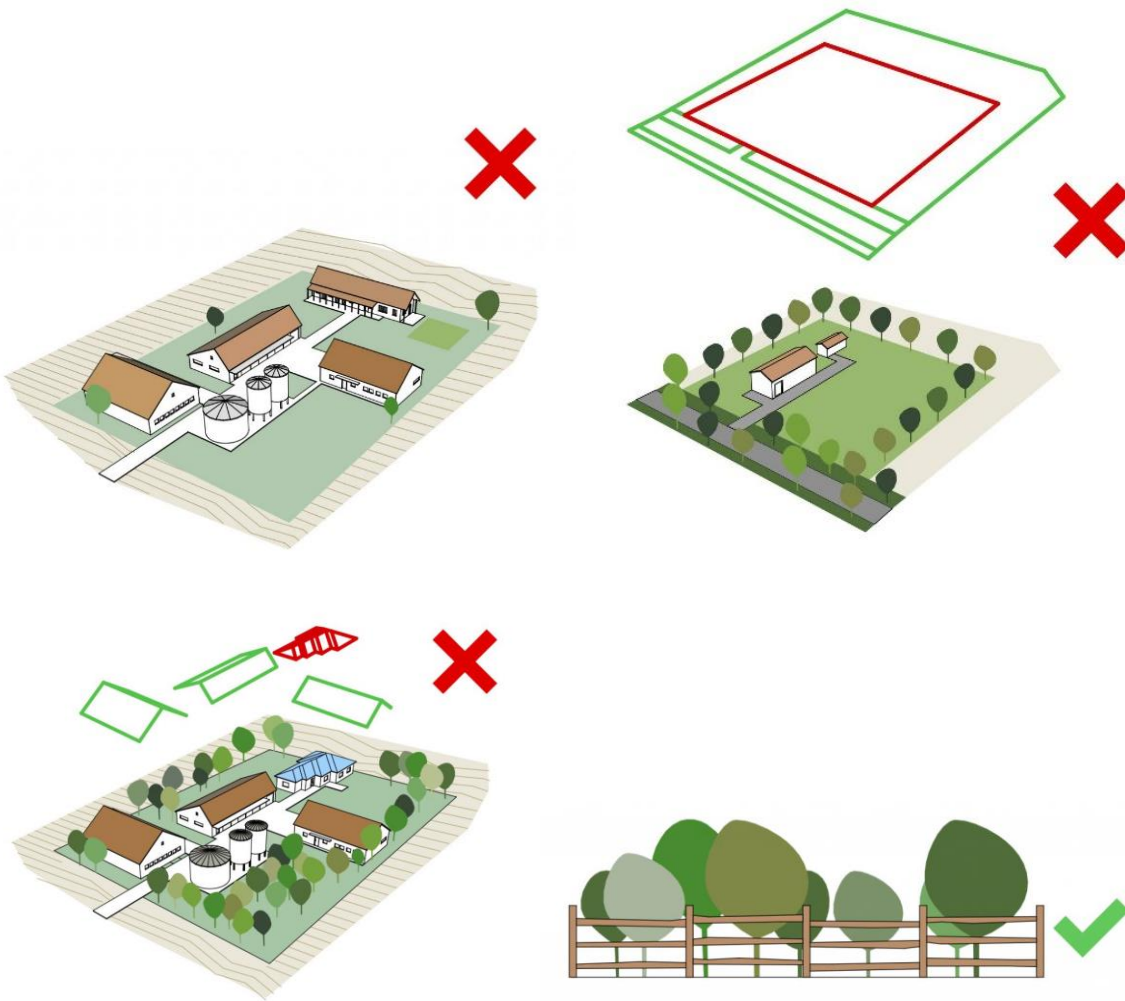
A nyílászárók esetében kerülni kell a túl sok osztással kialakított vagy fekvő téglalap arányú nyílászárók alkalmazását. A területen lehetőség szerint kerülni kell az utólagosan beépített redőnytokok megjelenését.

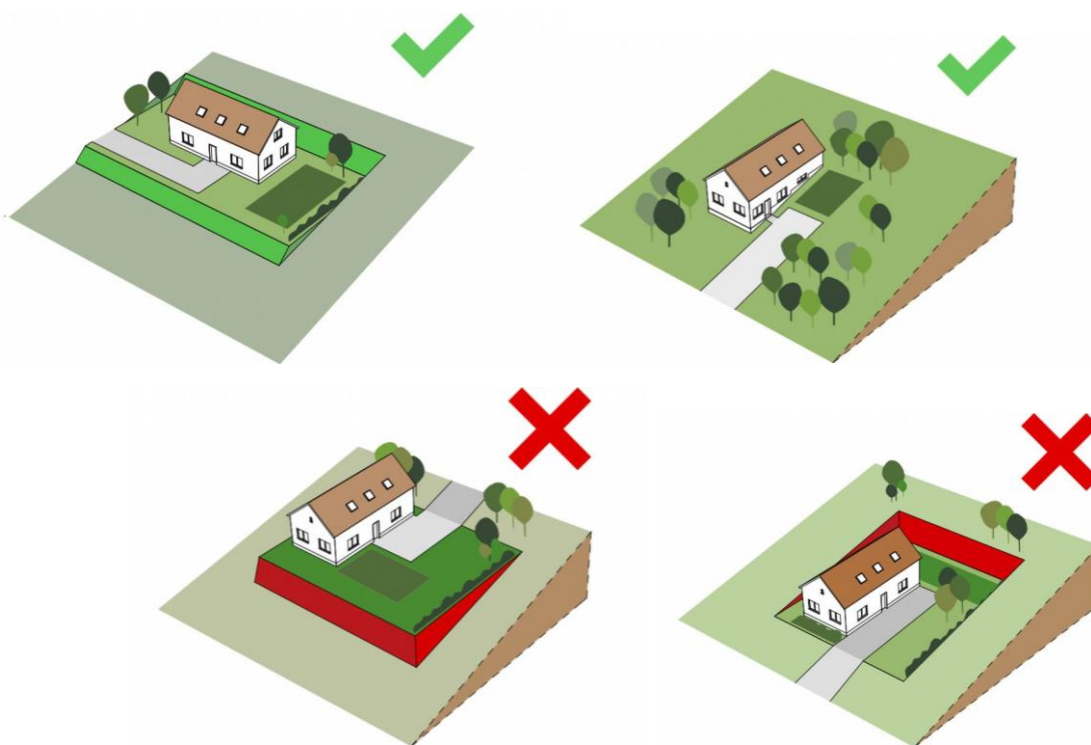
GAZDASÁGI, KERESKEDELMI, SZABADIDŐS, KÖZJÓLÉTI FUNKCIÓJÚ TERÜLETEK

Ezen területek beépítéseinél a telkek mérete és a beépítés módja a funkcióhoz igazodjon. Az épületek arányai, részletei és anyaghasználata a funkciót tükrözze.

Az épületek megjelenése a tájban vagy települési környezetben– bár nem feltétlenül előnyös – megfelelő építészeti formálás és rendezettség mellett elfogadható. Kerülendő az erős színek használata.

Az épületek kialakításának fő szempontjai: a terephez, környezethez való illeszkedés, lehetőleg egyszintes kialakítás, egyszerű tömegformálás, természetes, természetes, természetes anyagok és színek használata.

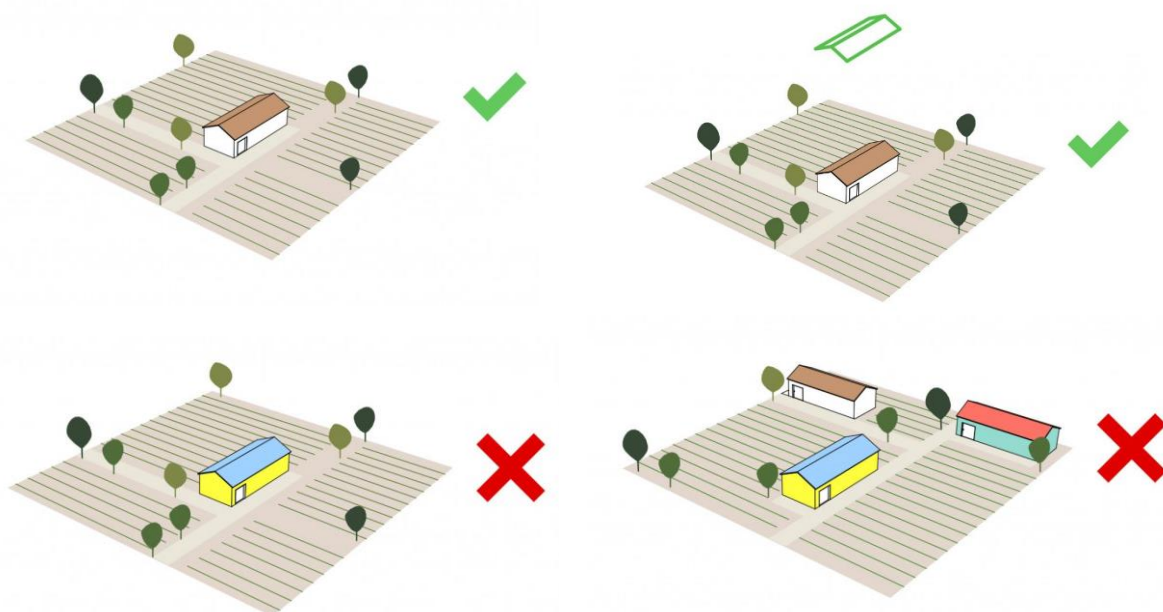

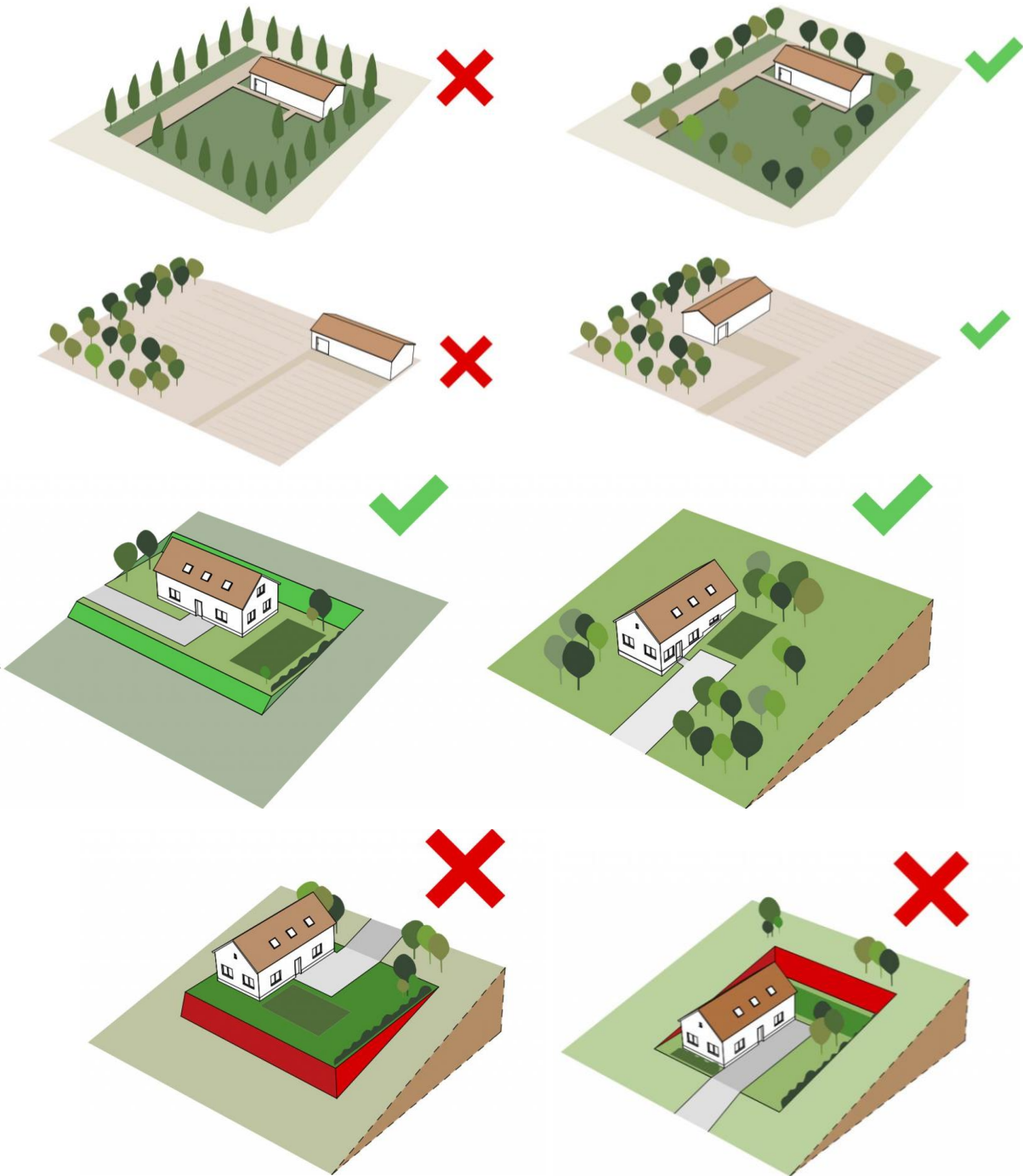

A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK, VALAMINT ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ A BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEKRE

Az épületek kialakításának fő szempontjai: a terephez való illeszkedés, lehetőleg egyszintes kialakítás, egyszerű tömegformálás, természetes, természetes, természetes anyagok és színek használata.

A területen kerülendő a tájidegen fajok, cserék telepítése.

Külterületen a táj sokszínűségét adó természetközeli élőhelyek az erdők, rétek, legelők fenntartása kiemelten fontos feladat. Meg kell tartani és lehetőleg növelni kell a vízfolyásokat, utakat kísérő erdősávok, ligetek területét. Törekedni kell arra, hogy az erdőterületek, rétek területei ne csökkenjenek.

A tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról.

A történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével biztosítani kell a természeti terület használata és fejlesztése során a táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek, a tájakra jellemző természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek a megóvását.

Az esetleges külterületi fejlesztések során törekedni kell arra, hogy az újabb fejlesztési területek a már meglévő hasonló funkciójú területek közelében helyezkedjenek el, mert így a természet közeli területek kevésbé lesznek az esetleg káros hatások által érintve. Az új fejlesztési területek kialakítása, meglévő területek fejlesztése során kötelező telken belüli védőfásítással, védőerdők telepítésével kívánatos elősegíteni a fejlesztések tájba illesztését.

Az épületek színhasználata tekintetében nem kívánatos a rikító, harsány színek alkalmazása.

A szántók, rétek területén különös gondot kell fordítani a vizuális környezetszennyezés elkerülésére. Ezekben a területeken nem kívánatos a tájat elcsúfító mobil konténerek, lakókocsik kihelyezése, 'bódé' jellegű építmények megjelenése.

A tájfejlesztés feladata a hiányzó helyeken a fásítás pótlása és erdők telepítése. A növényzettelépítésnél a zöldterületalakítás esztétikai szempontjait is figyelembe kell venni. Fontos a természetes lágú vonalak növényzettel való kiemelése, kerülendő a merev fasorok alkalmazása. Az utak mentén elhelyezendő növényzet megjelenését csoportos telepítéssel kell lágyítani

Elsőrendű fontosságú a település táji megjelenésének védelme. Javasoljuk a meglévő, nagy kiterjedésű szántók táblaméreteinek csökkentését és a szegélyek, védőfásítások pótlását és új az utakat kísérő védőfasorok telepítését. Ezek alapvető fontosságúak a táj jellegének megőrzéséhez és a szélerózió elleni védelem szempontjából egyaránt. A tájrendezési és szabályozási terveken jelöltük a fasorok helyét. A rosszabb minőségű szántók erdősítése mindenképpen javasolt a külterületen.

KERÍTÉSEK KIALAKÍTÁSA

„Az én házam az én váram” mottó, valamint a történelmi hagyományok fényében nem elfogadhatatlan tömör, zárt kerítések kialakítása a településen. Többször említettük, hogy a kerítések kialakításával is elérhető az egységes, karakteres települési arculat, szép településkép, ha az adott településrészre jellemző anyagokkal, formákkal dolgozunk - de természetesen egyéni ízlésünkre formálva.

Az áttört kerítéssel alapvetően a telek területét választjuk a közterülettől, de ugyanakkor kapcsolatot is teremtünk azzal, és betekintést engedünk a szépen gondozott környezetünkre, udvarunkra, kertünkre.

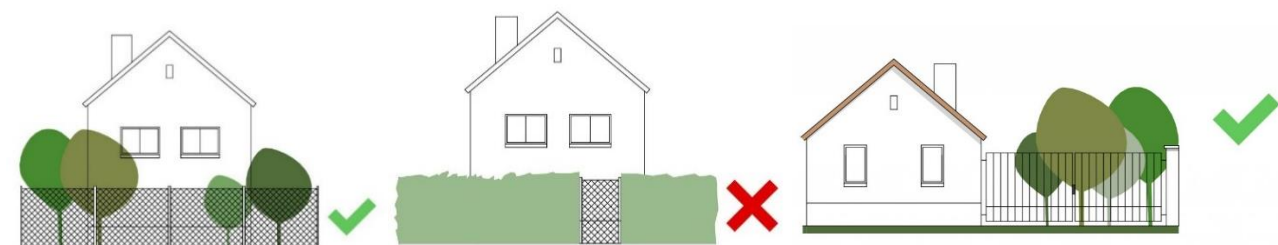
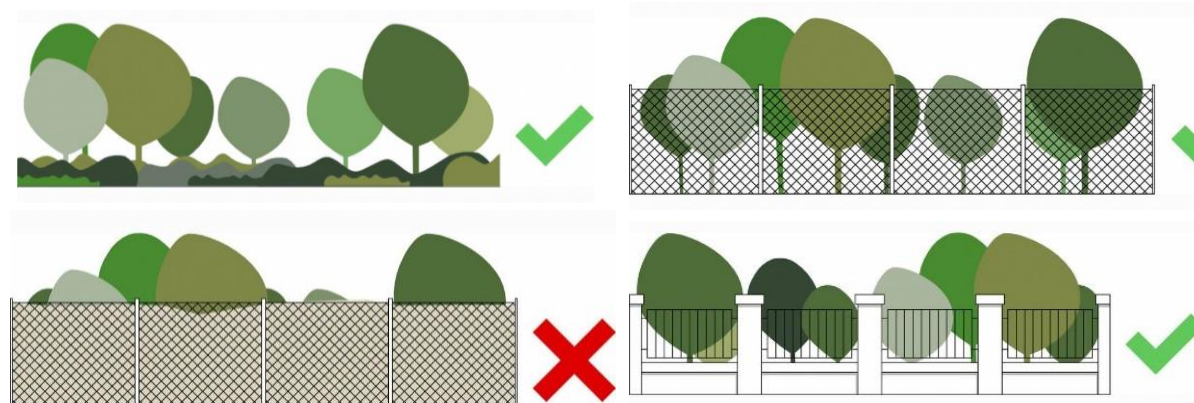
Kerítések esetében is beszélhetünk hagyományos megoldásokról mind anyaghasználat, mind pedig forma, kialakítás terén; ugyanakkor érvényre juthatnak a kortárs, modern megoldások is. Ld. jó példák fejezetben.

A kertkapu a megérkezés, fogadás kiemelt pontja. A kertkapu és a gépkocsi kapu kialakításakor illeszkedjünk a kerítéshez és az épülethez. A kapu legyen hangsúlyos, de ne hivalkodó.

Ahogy az épületek esetében a természetes anyaghasználat a javasolt és a jellemzővé vált, úgy a kerítések kialakításakor is ezeket az anyagokat érdemes előnyben részesíteni. Színeknél az anyaghasználatnak megfelelően a fához a barna, szürke és a zöld árnyalatait, a kovácsoltvashoz az antracit, és a fekete színeket válasszuk.

Az esetlegesen nádszövettel takart dróthálós kerítés, alumínium hullámlemez kerítés használata nem megengedhető. Kerülendő a területen idegenül ható tömör sövénykerítések kialakítása.

Utcafronton kerülendő a drótkerítés vagy elemes drótkerítés alkalmazása.

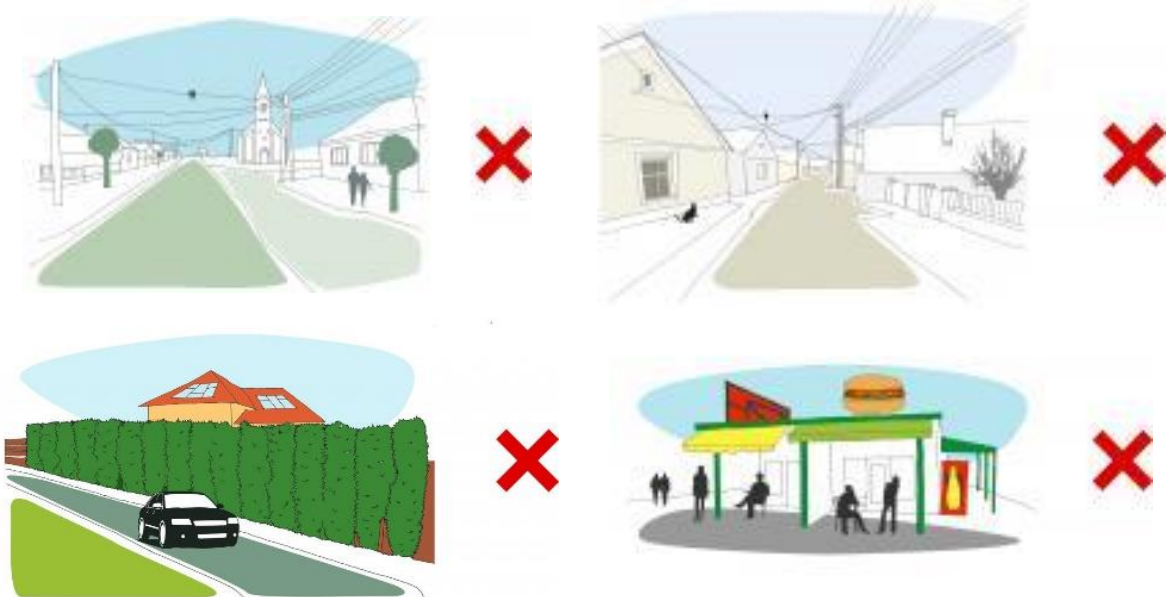
KÖZTERÜLETEK, ZÖLDFELÜLETEK, REKREÁCIÓS TERÜLETEK

A közterületek kialakítása megléte, hiánya alapvetően befolyásolja egy település imázsát, hangulatát, megítélését. A településkép alakításában nagy szerepe van az utcák, járdák, terek burkolatának, az utcabútoroknak, a közvilágítás, közművek oszlopai kialakításának, minőségének, a zöldfelületeknek, növényzetnek. Különösen nagy gondot kell tehát fordítani a parkok, közterületek növényzetére, a növényfajok kiválasztására, az alkalmazásra kerülő utcabútorokra (kerékpártároló, padok, játszótéri elemek, lámpatestek stb..).

Az utcaképeket és az általános településképet rendkívül pozitívan befolyásolják az utakat kísérő fasorok. Fontos lenne, hogy minden utca esetében gondot fordítsanak megfelelő út menti fásítás kialakítására is. A kül és belterületi utakat kísérő meglévő fasorokat mindenképpen meg kell őrizni, a hiányzó fákat, növényzetet pótolni kell.

Előtérbe kell helyezni a lombhullató fafajták telepítését és kerülni kell a tájidegen növények alkalmazását. Virágzó növények esetében is fontos az egységes megjelenés, lehetőség szerint egytípusú növényállomány valamint a hagyományos, falusi hangulatot teremtő virágok előnyben részesítése. Megfelelő növénytelepítéssel kedvezően befolyásolható a település egyes területeinek a megjelenése.

A településen élők számára a rekreációs területek, szabadidős területek, zöldterületek mind-mind a jó közérzet megteremtését szolgáló helyszínek. Fontos, hogy a településen elegendő számba, méretben és minőségben álljanak rendelkezésre ilyen jellegű területek. Egy szép közpark, gondozott fásított terület, sportpálya vagy egy kis teresedés az útkereszteződésben, egy kis zöldfelület, amely megszakítja a házak folytonosságát, egy szép árnyas fasor mind az emberek jó közérzetét szolgálja. A házak előtti növénytelepítéssel, sövényekkel, dísnövényekkel, helyben jellemző fafajokból álló fasorral hangulatos utcaképet teremthetünk.

ANYAGHASZNÁLAT

A településen kerülendő a tájidegen anyaghasználat (pl. deszkaborítású épületek, rönkházak).

GÉPÉSZET, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK, REKLÁMOK, HIRDETÉSEK

Utcai homlokzaton (valamint lehetőség szerint utcáról látszó homlokzaton) kerülendő napelem, szerelt kémény, klímaberendezés kültéri egysége, antenna megjelenése.

Az utcáfronton látható módon elhelyezett gépészeti elemek erősen rontják a településképet. Ez ugyanúgy igaz a településeket behálózó légkábelek sokaságára is.

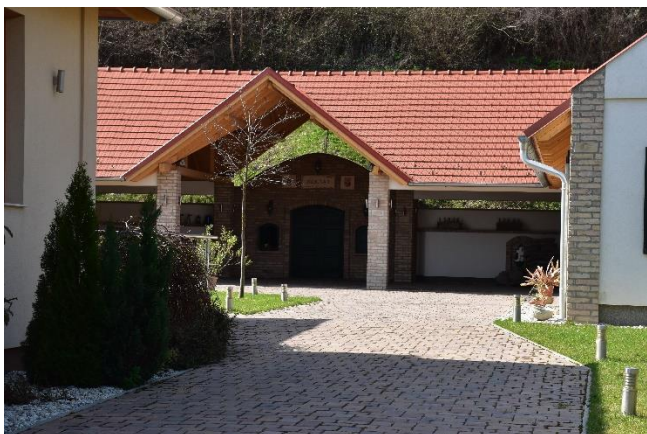
A gépészeti elemek elhelyezésére keressünk helyet kevésbé hangsúlyos homlokzatokon, félreeső helyeken, esetleg növényzettel takart helyeken.

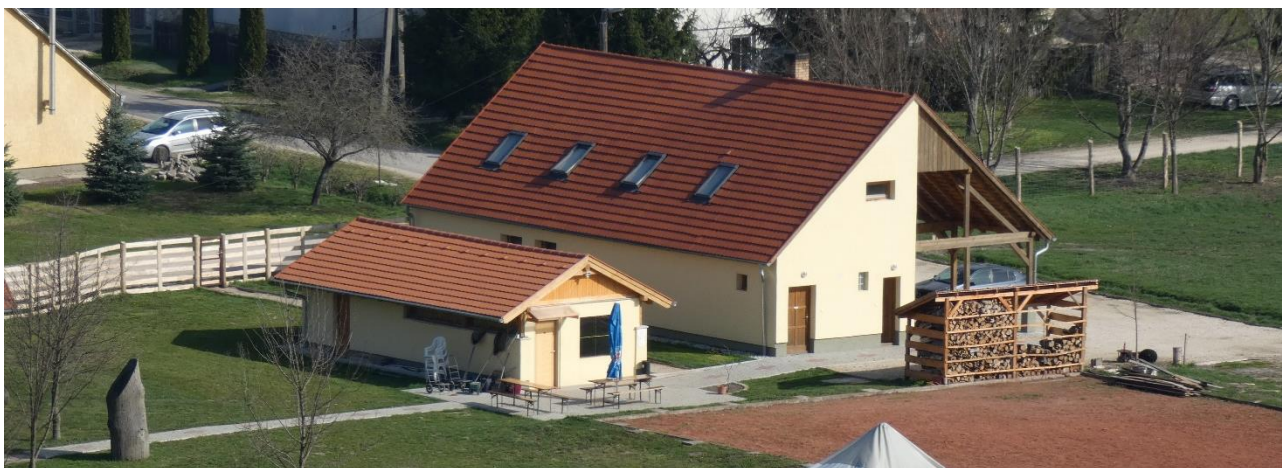
Az utcára kirakott hirdetőtáblák, cégérek, reklám felületek nagyban befolyásolják az utcaképet, ezért érdemes odafigyelnünk arra, hogyan hirdetjük szolgáltatásainkat. Fontos, hogy az egyes reklámokat, cégéreket, feliratokat a település arculatához, hangulatához illeszkedően helyezték el az épületeken, kerítéseken.

Az igényes, nem túl feltűnő, de jól észrevehető feliratok is elérhetik figyelemfelkeltő céljukat. A hirdetés lényege a tájékoztatás, ezt tehetjük utcaképbe illően is. A nagyméretű, túlzó reklám nem jár automatikusan nagyobb sikerrel.

7 JÓ PÉLDÁK

Kortárs épületek, felújítások

jó példák garázsok elhelyezésére más településekről

Gazdasági épületek

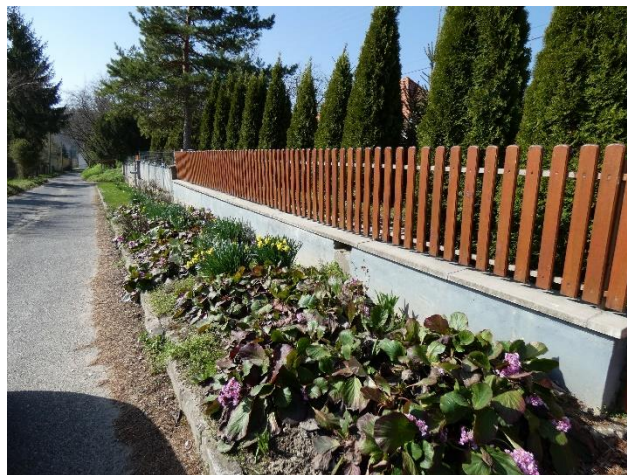
más településekről

Kerítések, támfalak

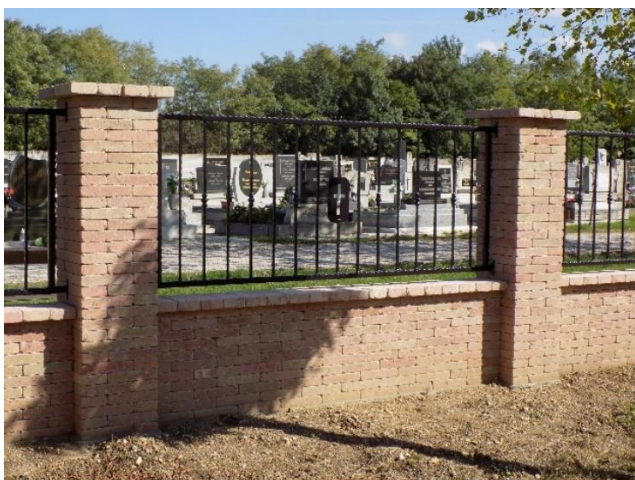
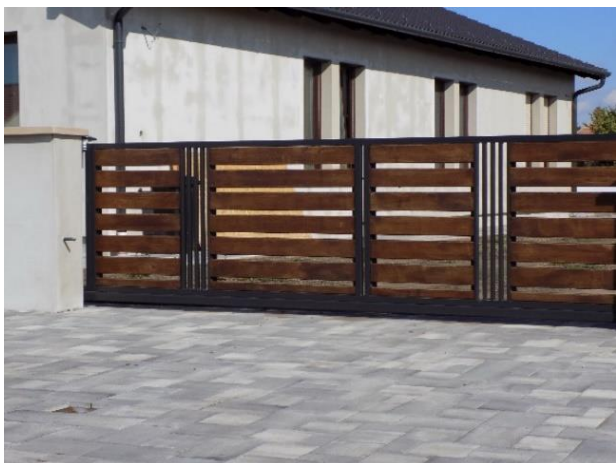

Kerítések más településekről

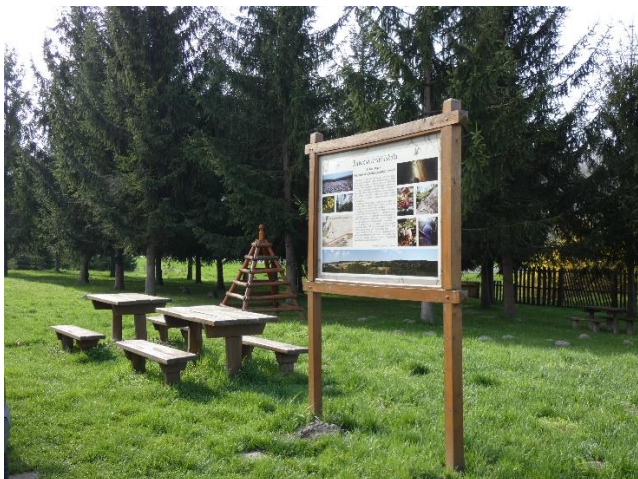

Épület részletek

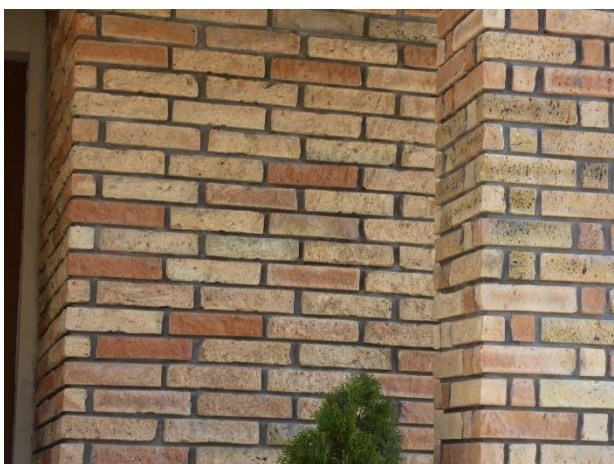
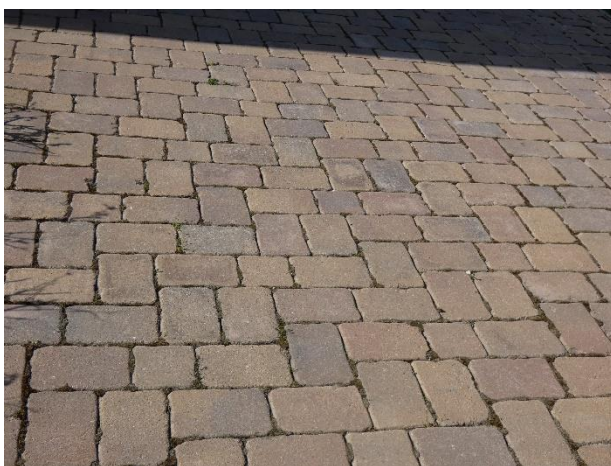

Növényzet telepítés, parkosítás

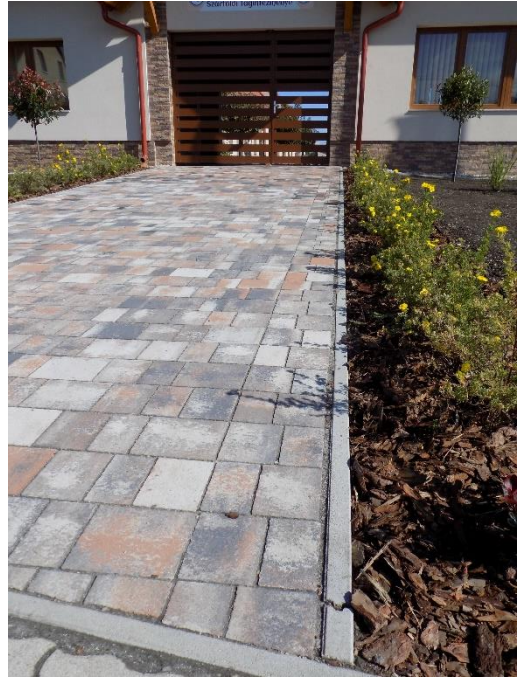

Igényes anyaghasználat

Igényes anyaghasználat más településekről

8 JÓ PÉLDÁK

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK, REKLÁMHORDOZÓK, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK

Hidak, buszmegállók, utcabútorok, szobrok, keresztek, kápolnák, ravatalozó, szépen gondozott árkok...

IMPRESSZUM

RAVAZD KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

www.ravazd.hu

9091 Ravazd, Országút u. 119/a.

Telefon: +36 96 474-087

Polgármester: Feketéné Varga Mária

hivatal@ravazd.hu

Megbízott főépítész: Gyárfás Henriett

gyarfas.heni@gmail.com, gyarflasheni@ter-halo.hu

SZERKESZTETTE: Gyárfás Henriett, Tér-Háló Terra Kft.

SZOVEG: Gyárfás Henriett

FOTO: Gyárfás Henriett, Németh Géza Tér-Háló Terra Kft.

Ravazd, 2018.

A kézikönyv a Lechner Tudásközpont sablonjai, valamint a www.ravazd.hu, www.ferto-hansag.hu, www.pannontaj.hu honlapokon szereplő fotók, fényképek, szövegek felhasználásával készült.